

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА И ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ

ЗА ГОДИНУ КОЈА ЈЕ ЗАВРШИЛА 31. ДЕЦЕМБРА 2020.

САДРЖАЈ

	Страна
Одговорност за финансијско извјештавање	1
Извјештај независног ревизора	2 - 4
Извјештај о добити или губитку	5
Извјештај о свеобухватној добити	6
Извјештај о финансијском положају	7
Извјештај о промјенама у капиталу	8 - 9
Извјештај о новчаним токовима	10 - 11
Напомене уз финансијске извјештаје	12 - 77
1 Основне информације	
2 Основа за припрему	
3 Значајне рачуноводствене политике	
4 Аранжман валутног одбора	
5 Класификација и мјерење фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза	
6 Управљање финансијским ризицима	
7 Нето каматни приходи	
8 Нето приходи од накнада и провизија	
9 Нето реализовани добици од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	
10 Нето (губици) / добици од курсних разлика	
11 Остали приходи	
12 Трошкови особља	
13 Административни и остали оперативни трошкови	
14 Нето (повећање) / отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке	
15 Готовина у страним валутама	
16 Депозити код иностраних банака	
17 Дужнички инструменти	
18 Монетарно злато	
19 Остала имовина	
20 Некретнине, опрема и нематеријална имовина	
21 Остала улагања	
22 Новчанице и кованице у оптицају	
23 Депозити банака	
24 Депозити Владе и осталих јавних институција	
25 Резервисања	
26 Преузете и потенцијалне обавезе	
27 Остале обавезе	
28 Нето добит за годину и расподјела добити	
29 Капитал	
30 Новац и новчани еквиваленти	
31 Трансакције са повезаним лицима	
32 Ванбилансне ставке	
33 Чланство БиХ у ММФ-у	
34 Домаћи платни систем и систем за поравнања	
35 Догађаји послје датума извјештавања	

ОДГОВОРНОСТ ЗА ФИНАНСИЈСКО ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Управа Централне банке Босне и Херцеговине је одговорна за сваку финансијску годину припремити финансијске извјештаје који пружају истинит и вјеран приказ финансијског положаја, те резултата њеног пословања и новчаног тока, у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине и Међународним стандардима финансијског извјештавања које је објавио Одбор за међународне рачуноводствене стандарде.

Управни одбор, као највише тијело Централне банке Босне и Херцеговине, одговоран је за одобравање политика и надзор над њиховом примјеном, администрацију и пословање Централне банке Босне и Херцеговине. Управни одбор је одговоран за одабир прикладних рачуноводствених политика које су усклађене са примјењивим Међународним стандардима финансијског извјештавања и за надгледање процеса финансијског извјештавања.

Управа је одговорна за досљедну примјену одабраних рачуноводствених политика, доношење разумних и увјерљивих просуђивања и процјена и за вођење одговарајућих рачуноводствених евиденција које у сваком тренутку омогућавају припремање финансијских извјештаја. Управа има општу одговорност за предузимање корака који су јој у разумној мјери доступни и за спровођење таквих интерних контрола које омогућавају очување имовине Централне банке Босне и Херцеговине, те спречавање и откривање превара и других неправилности.

Функцију надгледања процеса финансијског извјештавања Управни одбор врши и преко Ревизорског комитета формираног као тијела Управног одбора. Након прегледа годишњих финансијских извјештаја од стране Ревизорског комитета, исти се одобравају од стране Управног одбора и подносе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

Ови финансијски извјештаји за 2020. годину су ревидирани од стране независних ревизора Централне банке Босне и Херцеговине и њихов извјештај је дат на странама од 2 до 4. Независни ревизори имају пун и неограничен приступ свим подацима и информацијама потребним за спровођење и разматрање ревизорских процедура.

Приложени финансијски извјештаји на странама од 5 до 77 су одобрени од стране Управног одбора 29. марта 2021. године и потписани у његово име:

др Сенад Софтић

предсједавајући Управног одбора

Едис Ковачевић

мр Едис Ковачевић

руководилац Одјељења за рачуноводство и финансије

Извјештај независног ревизора

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Васе Пелагића 2/IV
78 000 Бања Лука
Република Српска
Босна и Херцеговина

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@grantthornton.ba
www.grantthornton.ba

Управном одбору Централне банке Босне и Херцеговине

Мишљење

Извршили смо ревизију приложених финансијских извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине (у даљњем тексту "Централна банка") који садрже извјештај о финансијском положају на дан 31. децембра 2020. године и извјештај о добити или губитку, извјештај о свеобухватној добити, извјештај о промјенама у капиталу и извјештај о новчаним токовима за годину која се завршава на наведени датум, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомена уз финансијске извјештаје.

По нашем мишљењу, приложени финансијски извјештаји приказују фер и објективно, по свим материјално значајним питањима, финансијски положај Централне банке Босне и Херцеговине на дан 31. децембра 2020. године, резултате њеног пословања, и новчане токове за годину која се завршава на наведени датум, у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Основа за мишљење

Спровели смо ревизију у складу са Међународним стандардима ревизије (МСР). Наше одговорности, према наведеним стандардима, додатно су описане у пасусу Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја. Независни смо у односу на Централну банку, у складу са Кодексом етике за професионалне рачуновође Одбора за међународне стандарде етике за рачуновође (ИЕСБА Кодексом) као и у складу са етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију финансијских извјештаја Централне банке у Босни и Херцеговини, и испунили смо наше етичке обавезе у складу са тим захтјевима. Сматрамо да су ревизорски докази које смо прикупили довољни и одговарајући за пружање основе за давање нашег мишљења.

Одговорност Управе и Управног одбора Централне банке за финансијске извјештаје

Управа је одговорна за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања, и за оне интерне контроле које Управа одреди да су потребне за омогућавање састављања финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне грешке настале услед преваре или грешке.

У састављању финансијских извјештаја, Управа је одговорна за процјену способности Централне банке да настави са пословањем по временски неограниченом пословању и објављивање, ако је примјењиво, питања која се односе на наставак пословања и кориштење рачуноводствене основе сталности пословања.

Управни одбор Централне банке одговоран је за надгледање процеса финансијског извјештавања Централне банке.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су да стекнемо разумно увјерење о томе јесу ли финансијски извјештаји као целина без значајног погрешног приказа, било због превара или грешака и да издамо ревизорски извјештај који укључује наше мишљење. Разумно увјеравање је виши ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу са МСР увијек открити материјалне грешке када оне постоје. Грешке могу да произађу из криминалних радњи и грешака и сматрају се значајним ако појединачно или збирно могу утицати на економске одлуке корисника донесене на основу финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије, обављене у складу са МСР, ми користимо професионално просуђивање и задржавамо професионални скептицизам током поступка ревизије. Ми такође:

- Идентификујемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказа финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизијске поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизијске доказе који су довољни да пруже основу за наше мишљење. Ризик неоткривања значајне материјалне грешке која је посљедица преваре је већи од ризика насталог услед грешке, јер превара може подразумијевати дослух, кривотворење, намјерно изостављање, погрешне интерпретације, или заобилажење интерних контрола;
- Постигнемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију, у циљу креирања ревизијских процедура, које су одговарајуће у датим околностима, али не и у сврху изражавања мишљења о ефикасности интерних контрола Централне банке;
- Оцјењујемо адекватност коришћених рачуноводствених политика, разумности рачуноводствених процјена и повезаних објелодањивања које је створила Управа;
- Закључујемо о примјерности коришћења рачуноводствене основе засноване на временској неограничености пословања коју користи Управа и, темељно на прибављеним ревизијским доказима, закључујемо о томе постоји ли значајна неизвјесност у вези са догађајима или условима који могу довести до значајне сумње у могућност Централне банке да настави са пословањем. Уколико закључимо да постоји значајна неизвјесност, од нас се захтјева, да у свом ревизорском извјештају скренемо пажњу о овим објављивањима у финансијским извјештајима, или ако таква објављивања нису адекватна, да модификујемо мишљење. Наши закључци су засновани на ревизијским доказима који су прикупљени до дана израде ревизорског извјештаја. Међутим, будући догађаји или околности могу проузроковати престанак пословања Централне банке;

- Дајемо оцјену опште презентације и садржаја финансијских извјештаја, укључујући и објављивања, као и да ли финансијски извјештаји представљају трансакције и догађаје на начин на који се постиже фер презентација

Остварили смо комуникацију са Управним одбором Централне банке у вези са, између осталог, планираним обимом и временом обављања ревизије и значајних резултата ревизије, укључујући било које значајне недостатке интерне контроле које смо идентификовали у току наше ревизије.

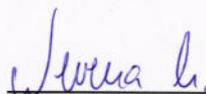
Др Александар Цомбић

Директор

Grant Thornton д.о.о.

Бања Лука, 29. март 2021.

Невена Милинковић

Овлашћени ревизор

Grant Thornton д.о.о.

Бања Лука, 29. март 2021.

Suzana Stavrikj, Партнер

Grant Thornton d.o.o.

Скопје, 29. март 2021.

Kledian Kodra, Партнер

Grant Thornton sh.p.k.

Тирана, 29. март 2021.

ИЗВЈЕШТАЈ О ДОБИТИ ИЛИ ГУБИТКУ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2020.	2019.
Каматни приходи		51.721	51.178
Каматни расходи		(32.197)	(26.358)
НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ	7	19.524	24.820
Приходи од накнада и провизија		18.061	17.665
Расходи од накнада и провизија		(689)	(646)
НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА	8	17.372	17.019
Нето реализовани добици од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	9	1.578	238
Нето (губици) / добици од курсних разлика	10	(184)	307
Остали приходи	11	245	850
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ		38.535	43.234
Трошкови особља	12	(18.578)	(19.670)
Административни и остали оперативни трошкови	13	(9.107)	(7.952)
Трошкови амортизације	20	(2.532)	(2.446)
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ		(30.217)	(30.068)
ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ ПРИЈЕ РЕЗЕРВАЦИЈА ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ		8.318	13.166
Нето (повећање) / отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке	14	(410)	9.409
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ	28	7.908	22.575

Напомене на странама од 12 до 77 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ДОБИТИ

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2020.	2019.
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		7.908	22.575
Остала свеобухватна добит			
<i>Ставке које су или које се могу накнадно пренијети у добит или губитак:</i>			
Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит			
Нето промјена у фер вриједности током године	17	81.673	77.863
Нето промјена у резервацијама за очекиване кредитне губитке призната у добит или губитак током године	6.1.1, 14	314	(7.598)
Рекласификација у добит или губитак од продаје дужничких инструмената	9	(1.578)	(238)
		80.409	70.027
Монетарно злато			
Нето промјена у фер вриједности током године	18	37.473	44.092
		37.473	44.092
Укупно остала свеобухватна добит		117.882	114.119
УКУПНО СВЕОБУХВАТНА ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		125.790	136.694

Напомене на странама од 12 до 77 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

У хиљадама КМ	Напомена	На дан	
		31 . децембар 2020.	31. децембар 2019.
ИМОВИНА			
Готовина у страним валутама	15	142.202	322.599
Депозити код иностраних банака	16	3.832.072	3.102.765
Дужнички инструменти	17	9.601.315	8.917.413
Монетарно злато	18	291.561	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	30, 33	879	230
Остала имовина	19	12.671	11.457
Некретнине и опрема	20	48.560	48.314
Нематеријална имовина	20	1.234	1.563
Остала улагања	21	27.813	27.813
УКУПНО ИМОВИНА		13.958.307	12.686.242
ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ			
ОБАВЕЗЕ			
Новчанице и кованице у оптицају	22	6.172.457	5.199.916
Депозити банака	23	5.901.142	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних институција	24	897.044	880.675
Резервисања	25	1.414	1.394
Остале обавезе	27	3.919	4.097
Укупно обавезе		12.975.976	11.829.701
КАПИТАЛ			
Почетни капитал		25.000	25.000
Резерве		957.331	831.541
Укупно капитал	29	982.331	856.541
УКУПНО ОБАВЕЗЕ И КАПИТАЛ		13.958.307	12.686.242

Напомене на странама од 12 до 77 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Генералне резерве (задржана добит)	Остале резерве	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Резервације за оčekиване кредитне губитке	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2020. године	25.000	537.295	31.300	211.373	1.343	50.230	831.541	856.541
Укупно свеобухватна добит за годину	-	7.908	-	80.154	255	37.473	125.790	125.790
Нето добит за годину	-	7.908	-	-	-	-	7.908	7.908
Остала свеобухватна добит	-	-	-	80.154	255	37.473	117.882	117.882
<i>Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената</i>	-	-	-	81.673	-	-	81.673	81.673
<i>Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената пренесене у добит или губитак</i>	-	-	-	(1.519)	-	-	(1.519)	(1.519)
<i>Нето повећање резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте признато у добит или губитак</i>	-	-	-	-	314	-	314	314
<i>Нето отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке пренесено у добит или губитак за продате дужничке инструменте</i>	-	-	-	-	(59)	-	(59)	(59)
<i>Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	-	-	-	37.473	37.473	37.473
Стање на дан 31. децембар 2020. године	25.000	545.203	31.300	291.527	1.598	87.703	957.331	982.331

Напомене на странама од 12 до 77 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Генералне резерве (задржана добит)	Остале резерве	Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	Резервације за очекиване кредитне губитке	Резерве фер вриједности за монетарно злато	Укупно резерве	Укупно капитал
Стање на дан 1. јануар 2019. године	25.000	514.720	31.300	133.696	8.993	6.138	694.847	719.847
Укупно свеобухватна добит за годину	-	22.575	-	77.677	(7.650)	44.092	136.694	136.694
Нето добит за годину	-	22.575	-	-	-	-	22.575	22.575
Остала свеобухватна добит	-	-	-	77.677	(7.650)	44.092	114.119	114.119
<i>Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената</i>	-	-	-	77.863	-	-	77.863	77.863
<i>Нето реализоване позитивне промјене у фер вриједности дужничких инструмената пренесене у добит или губитак</i>	-	-	-	(186)	-	-	(186)	(186)
<i>Нето отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте признато у добит или губитак</i>	-	-	-	-	(7.598)	-	(7.598)	(7.598)
<i>Нето отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке пренесено у добит или губитак за продате дужничке инструменте</i>	-	-	-	-	(52)	-	(52)	(52)
<i>Нето нереализоване позитивне промјене у фер вриједности монетарног злата</i>	-	-	-	-	-	44.092	44.092	44.092
Стање на дан 31. децембар 2019. године	25.000	537.295	31.300	211.373	1.343	50.230	831.541	856.541

Напомене на странама од 12 до 77 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2020.	2019.
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ			
Нето добит за годину		7.908	22.575
Прилагођено за:			
Каматне приходе	7	(51.721)	(51.178)
Каматне расходе	7	32.197	26.358
Нето повећање / (отпуштање) резервација за очекиване кредитне губитке	14	410	(9.409)
Нето реализоване (добитке) од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	9	(1.578)	(238)
Нето губитке / (добитке) од курсних разлика	10	184	(307)
Приходе од донација	11	(50)	(98)
Нето повећање у резервисањима	12, 25	151	277
Нето губитке од отуђења некретнина, опреме и нематеријалне имовине		2	8
Приход од дивиденди признат у добит или губитак	11	-	(623)
Амортизацију	20	2.532	2.446
Нето новчани токови од оперативних активности прије промјена на пословној имовини и обавезама		(9.965)	(10.189)
Промјене на пословној имовини и обавезама			
(Повећање) / смањење орочених депозита код иностраних банака		(139.779)	584.828
(Повећање) дужничких инструмената		(602.229)	(614.111)
(Повећање) остале имовине		(1.391)	(882)
Повећање новчаница и кованица у оптицају	22	972.541	449.302
Повећање депозита банака		158.825	221.633
Повећање депозита Владе и осталих јавних институција		16.369	171.308
(Смањење) / повећање осталих обавеза		(197)	938
Исплате по основу резервисања	25	(131)	(142)
Наплаћена камата		50.419	49.875
Плаћена камата		(31.135)	(25.586)
Нето новац од оперативних активности		413.327	826.974
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНИХ АКТИВНОСТИ			
Куповине некретнина, опреме и нематеријалне имовине		(2.451)	(6.311)
Примљена дивиденда		-	623
Нето новац од инвестиционих активности		(2.451)	(5.688)

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА (НАСТАВАК)

У хиљадама КМ	Напомена	За годину која је завршила 31. децембра	
		2020.	2019.
Ефекти промјена у исправци вриједности за очекиване кредитне губитке на новац и новчане еквиваленте		(45)	990
Ефекти курсних промјена на новац и новчане еквиваленте		(115)	336
Нето повећање новца и новчаних еквивалената		410.716	822.612
Новац и новчани еквиваленти на почетку године		2.498.972	1.676.360
Новац и новчани еквиваленти на крају године	30	2.909.688	2.498.972

Напомене на странама од 12 до 77 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Централна банка Босне и Херцеговине („Централна банка“) је врховна монетарна власт државе Босне и Херцеговине (БиХ). Њен статус је дефинисан Законом о Централној банци Босне и Херцеговине („Закон о Централној банци“), који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине 20. јуна 1997. године, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини.

Централна банка је почела са радом 11. августа 1997. године.

Централна банка послује преко Централног уреда, три главне јединице са сједиштем у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале Брчко и Пале, која је под надлежношћу главне јединице у Бањој Луци.

Сједиште Централног уреда Централне банке је у Сарајеву, Маршала Тита број 25.

Основни циљ Централне банке је да постигне и одржи стабилност домаће валуте тако што издаје домаћу валуту у складу са правилом валутног одбора. Правило валутног одбора, дефинисано Законом о Централној банци, подразумијева да се домаћа валута издаје само уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама. Поред тога, Централна банка има обавезу да, на захтјев, без ограничења купује и продаје конвертибилну марку (КМ) за евро (EUR) по службеном девизном курсу у износу $1,95583 \text{ KM} = 1 \text{ EUR}$, који је одређен Законом о Централној банци.

Задаци Централне банке, дефинисани Законом о Централној банци, укључују:

- дефинисање, усвајање и контролисање монетарне политике БиХ путем издавања домаће валуте по прописаном девизном курсу уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним резервама;
- држање и управљање службеним девизним резервама Централне банке на сигуран и профитабилан начин;
- успостављање и одржавање одговарајућих платних и обрачунских система;
- издавање прописа и смјерница за остваривање дјелатности Централне банке, у складу са Законом о Централној банци;
- координацију дјелатности агенција за банкарство надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- примање депозита од државних и јавних институција БиХ и депозита од комерцијалних банака у циљу испуњавања захтјева за обавезном резервом;
- стављање у оптицај и повлачење из оптицаја домаће валуте, укључујући новчанице и кованице законског средства плаћања, придржавајући се строго правила валутног одбора;
- учествовање у раду међународних организација које раде на јачању финансијске и економске стабилности земље;
- заступање БиХ у међународним организацијама о питањима монетарне политике.

У оквиру својих овлаштења, утврђених Законом о Централној банци, Централна банка је потпуно независна од ентитета БиХ, јавних агенција и било којих других органа у извршавању својих циљева и задатака.

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ (НАСТАВАК)

Кључно руководство Централне банке чине два тијела: Управни одбор и Управа.

У складу са Законом о Централној банци, сва овлаштења која нису специфично дата Управном одбору додјељују се Гувернеру. Гувернер је предсједавајући Управног одбора и предсједавајући Управе.

Управу Централне банке поред гувернера чине три вицегувернера, које именује гувернер уз одобрење Управног одбора. Управа оперативно руководи пословањем Централне банке.

Током 2019. и 2020. године, укључујући и период до датума издавања овог извјештаја, чланове кључног руководства Централне банке чине:

Управни одбор

др Сенад Софтић	предсједавајући
мр Шериф Исовић	члан
др Радомир Божић	члан (од 30. априла 2020. године)
др Драган Кулина	члан (од 30. априла 2020. године)
др Данијела Мартиновић	члан (од 30. априла 2020. године)
мр Анкица Колобарић	члан (до 30. априла 2020. године)
мр Триво Маринковић	члан (до 19. јуна 2019. године и од 19. јула 2019. године до 4. октобра 2019. године)
др Љубиша Владушић	члан (до 19. јуна 2019. године и од 19. јула 2019. године до 4. октобра 2019. године)

Управа

др Сенад Софтић	гувернер
мр Ернадина Бајровић	вицегувернер
др Милица Лакић	вицегувернер
Желимира Распудић	вицегувернер

Централна банка има успостављен Ревизорски комитет од три независна члана који су именовани од стране Управног одбора. Ревизорски комитет је надлежан да надгледа процес финансијског извјештавања Централне банке, процес вањске ревизије годишњих финансијских извјештаја и процес избора независних ревизора Централне банке. У циљу надгледања и одржавања одговарајућег оквира за управљање ризиком у Централној банци, Ревизорски комитет такође процјењује адекватност и ефикасност интерних контрола и процедура као инструмената за управљање ризиком као и функције интерне ревизије.

Ревизорски комитет

др Мила Гаџић	предсједавајућа
др Елвир Чизмић	члан
Радомир Репија	члан

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ

2.1. Изјава о усклађености

Финансијски извјештаји Централне банке припремљени су у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања („МСФИ“), објављеним од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде („ОМРС“).

Ови финансијски извјештаји су припремљени на основу претпоставке о временској неограничености пословања.

Више информација о околностима проузрокованим глобалном пандемијом COVID-19 које су утицале на операције и активности Централне банке у 2020. години објављено је у Напомени 3.16. Ове околности нису утицале на адекватност претпоставке о временској неограничености пословања Централне банке.

2.2. Основа за мјерење

Ови финансијски извјештаји су припремљени примјеном обрачунске рачуноводствене основе и користећи историјски трошак као основу мјерења, изузев за наведене значајне ставке које се мјере на сљедећој основи на сваки датум извјештавања:

Ставка	Основа мјерења
Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	фер вриједност
Монетарно злато	фер вриједност

2.3. Функционална и извјештајна валута

Финансијски извјештаји Централне банке приказани су у државној валути БиХ коју представља КМ. Све финансијске информације су заокружене на најближу хиљаду (уколико није другачије наведено).

2.4. Стандарди, тумачења и измјене постојећих стандарда на снази у текућем периоду

Сљедећи стандарди, измјене постојећих стандарда и тумачења, издати од ОМРС, на снази су за текући период:

- Измјене МСФИ 3: „Пословна спајања“ – Дефиниција пословања (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године),
- Измјене МРС 1: „Презентација финансијских извјештаја“ и МРС 8: „Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке“ - Дефиниција материјалности (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године),
- Измјене МСФИ 9: „Финансијски инструменти“, МРС 39: „Финансијски инструменти: Признавање и мјерење“ и МСФИ 7: „Финансијски инструменти: Објављивања“ - Реформа референтне каматне стопе (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године),
- Измјене одредби Концептуалног оквира у МСФИ стандардима (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године),
- Измјене МСФИ 16: „Најмови“ – Концесије повезане са COVID-19 (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2020. године).

Примјена ових стандарда, измјена и тумачења нема значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке у текућем периоду.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.5. Стандарди и тумачења који су објављени, а још нису у употреби

На дан одобрења ових финансијских извјештаја, следећи стандарди, измјене постојећих стандарда и тумачења су објављени од стране ОМРС, али нису још на снази и нису раније усвојени од стране Централне банке:

- Измјене МСФИ 9: „Финансијски инструменти“, МРС 39: „Финансијски инструменти: Признавање и мјерење“, МСФИ 7: „Финансијски инструменти: Објављивања“, МСФИ 4: „Уговори о осигурању“, МСФИ 16: „Најмови“ - Реформа референтне каматне стопе Фаза 2 (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2021. године),
- Измјене МСФИ 17: „Уговори о осигурању“ и МСФИ 4: „Уговори о осигурању“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2021. године),
- Измјене одредби Концептуалног оквира (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2022. године),
- Циклус годишњих побољшања МСФИ стандарда за 2018. – 2020. (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2022. године),
- Измјене МРС 16: “Некретнине, постројења и опрема” – Приливи прије намјераване употребе (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2022. године),
- Измјене МРС 37: “Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина” – Штетни уговори – трошак испуњавања уговора (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2022. године),
- МСФИ 17: „Уговори о осигурању“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2023. године),
- Измјене МРС 1: „Презентација финансијских извјештаја“ – Класификација обавеза на краткорочне и дугорочне (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2023. године).

Централна банка је изабрала да не усвоји ове стандарде, измјене и тумачења прије него они ступе на снагу. Централна банка предвиђа да усвајање ових стандарда, измјена и тумачења неће имати значајан утицај на финансијске извјештаје Централне банке.

2.6. Рекласификација финансијских информација

Одређени упоредни прикази, који нису значајног карактера, у овим финансијским извјештајима су рекласификовани како би се ускладили са презентацијом извршеном у текућем извјештајном периоду. Ове рекласификације немају утицаја на укупне финансијске перформансе и положај Централне банке у упоредном периоду и извршене су само с циљем унапрјеђења објава.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ

Рачуноводствене политике дате у наставку су се континуирано примјењивале на све периоде приказане у овим финансијским извјештајима. Значајне рачуноводствене политике односе се на финансијску имовину и финансијске обавезе Централне банке које чине највећи дио укупне имовине и обавеза Централне банке. Остале рачуноводствене политике објављене у наставку сматрају се релевантним због специфичности које произилазе из пословања и сврхе Централне банке.

3.1. Признавање прихода и расхода

3.1.1. Приходи и расходи од камата

Ефективна каматна стопа

Приходи и расходи од камата признају се у добит или губитак примјеном методе ефективне каматне стопе. „Ефективна каматна стопа“ је стопа која тачно дисконтује процијењена будућа новчана плаћања и примитке кроз очекивани вијек трајања финансијског инструмента на:

- бруто књиговодствену вриједност финансијске имовине или
- амортизовани трошак финансијске обавезе.

„Амортизовани трошак“ финансијске имовине или финансијске обавезе је износ по којем се финансијска имовина или финансијска обавеза мјери приликом почетног признавања, умањен за отплату главнице, увећан или умањен за кумулативну амортизацију примјеном методе ефективне каматне стопе свих разлика између почетног износа и, у случају финансијске имовине, усклађен за сваку исправку вриједности за очекиване кредитне губитке.

Бруто књиговодствена вриједност финансијске имовине је амортизовани трошак финансијске имовине прије усклађења за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке.

Приликом израчуна ефективне каматне стопе за финансијске инструменте, Централна банка процјењује будуће новчане токове узимајући у обзир све уговорне услове финансијског инструмента, али искључујући очекиване кредитне губитке. Обрачун укључује све накнаде и плаћене или примљене износе између Централне банке и друге стране који су саставни дио ефективне каматне стопе, трансакционе трошкове и све друге дисконте или премије.

Метода ефективне каматне стопе је метода израчунавања амортизованог трошка (бруто књиговодствене вриједности) финансијске имовине или финансијске обавезе и распоређивања и признавања прихода и расхода од камата у добит или губитак током одређеног периода.

Нето каматни приходи Централне банке обрачунати примјеном методе ефективне каматне стопе укључују приходе и расходе од камата на финансијску имовину и финансијске обавезе по амортизованом трошку и на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Обрачуната камата на финансијску имовину са негативном каматном стопом признаје се као расход од камата у добит или губитак и настаје по основу депозита код иностраних банака и дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Обрачуната камата на финансијске обавезе са негативном каматном стопом признаје се као приход од камата у добит или губитак и настаје по основу депозита домаћих комерцијалних банака због примијењене политике обавезне резерве Централне банке.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)**3.1. Признавање прихода и расхода (наставак)****3.1.2. Приходи и расходи од накнада и провизија**

Приходи од накнада и провизија зарађени пружањем услуга Централне банке признају се у добит или губитак у тренутку пружања услуге. Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија у складу са утврђеним тарифама за своје услуге. Услуге које пружа Централна банка укључују услуге домаћим банкама, депонентима и другим небанкарским клијентима. Оне настају по основу трансакција у платним системима, обраде новца, трансакција конверзије и осталих услуга.

Расходи од накнада и провизија настају по основу примљених услуга које се односе на управљање девизним резервама Централне банке и признају се у добит или губитак када је услуга примљена.

3.1.3. Трансакције у страним валутама и курсне разлике

Приликом почетног признавања трансакције у страним валутама евидентирају се у КМ примјењујући на износ у страниј валути промптни девизни курс између КМ и стране валуте на датум трансакције.

Монетарне ставке исказане у страним валутама прерачунавају се у КМ примјеном курса са курсне листе Централне банке на датум извјештавања. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по историјском трошку прерачунавају се по курсу важећем на датум трансакције. Немонетарне ставке исказане у страним валутама мјерене по фер вриједности прерачунавају се користећи курс који је био важећи на датум мјерења фер вриједности.

Курсне разлике произашле из трансакција монетарних ставки или из прерачунавања монетарних ставки по курсевима различитим од оних по којима су почетно признате у текућем или у претходним извјештајним периодима, признају се у добит или губитак када настану. Због правила валутног одбора, не постоје курсне разлике од монетарних ставки деноминованих у EUR валути.

Средњи курсеви најзначајних валута дати су у наставку:

Средњи курс:	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
	КМ	КМ
CHF	1,801446	1,799126
GBP	2,165757	2,295360
USD	1,592566	1,747994
XDR	2,315409	2,417171

3.1.4. Приход од дивиденде

Приход од дивиденде на власничке инструменте признаје се у добит или губитак када се успостави право Централне банке да прима уплате. Приход од дивиденде потиче од акција BIS банке које Централна банка држи (Напомена 21).

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе

3.2.1. Признавање и почетно мјерење финансијске имовине и финансијских обавеза

Финансијска имовина и финансијске обавезе се признају у извјештају о финансијском положају када, и само када, Централна банка постане једна од уговорних страна на коју се примјењују уговорни услови финансијског инструмента.

Финансијска имовина и финансијске обавезе се почетно мјере по фер вриједности. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем или издавањем финансијске имовине и финансијских обавеза, осим за имовину и обавезе који се класификују по фер вриједности кроз добит или губитак, се додају у или одузимају од фер вриједности финансијске имовине или финансијских обавеза приликом почетног признавања по потреби. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем финансијске имовине или финансијских обавеза по фер вриједности кроз добит или губитак се признају директно у добит или губитак.

Сва финансијска имовина се почетно признаје на датум подмирења, а то је датум када Централна банка стекне имовину или се имовина испоручи Централној банци.

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење

3.2.2.1. Финансијска имовина

Централна банка може класификовати своју финансијску имовину у сљедеће категорије мјерења:

- Фер вриједност кроз осталу свеобухватну добит
- Амортизовани трошак
- Фер вриједност кроз добит или губитак.

На датуме извјештавања Централна банка није имала финансијску имовину која спада у категорију по фер вриједности кроз добит или губитак.

Класификација финансијске имовине одређена је:

- Пословним моделом Централне банке за управљање финансијском имовином
- Карактеристикама уговорних новчаних токова финансијске имовине.

Пословни модел

Пословни модел означава начин на који Централна банка управља својом имовином са циљем генерисања новчаних токова. То значи, да ли је циљ Централне банке постигнут само прикупљањем уговорних новчаних токова држањем или Централна банка прикупља уговорне новчане токове држањем и продајом имовине. Уколико ништа од наведеног није примјењиво, онда се финансијска имовина класификује као дио „Остало“ пословног модела и мјери по фер вриједности кроз добит или губитак. На датуме извјештавања Централна банка управља својом имовином кроз сљедеће пословне моделе:

- 1 . Модел „држање ради прикупљања уговорних новчаних токова“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека и
- 2 . Модел „држање ради прикупљања уговорних новчаних токова и продаје“ за финансијску имовину која генерише уговорне новчане токове у току свог животног вијека као и продајом.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење (наставак)

3.2.2.1. Финансијска имовина (наставак)

Циљеви ових модела су одређени како би се генерисали новчани токови и одржавала ликвидност Централне банке у сврху извршавања монетарне политике Централне банке.

Управљање уговорним новчаним токовима по основу дужничких инструмената може се вршити кроз оба пословна модела. На датуме извјештавања циљ Централне банке је да се за све дужничке инструменте прикупљање уговорних новчаних токова врши држањем и продајом.

За финансијску имовину којом се управља кроз ове моделе, Централна банка процјењује да ли су уговорни новчани токови финансијске имовине само плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице. Ова процјена се ради на нивоу портфеља из разлога што је тај ниво најбољи одраз начина управљања имовином. У сврху процјене, „главница“ се дефинише као фер вриједност финансијске имовине приликом почетног признавања. „Камата“ се дефинише као накнада за временску вриједност новца, кредитни ризик повезан са неподмиреним износом главнице током одређеног периода и остале ризике и трошкове повезане са држањем финансијске имовине.

За потребе процјене да ли су уговорни новчани токови „плаћање само главнице и камате“, Централна банка узима у обзир уговорне новчане токове инструмента. Само она финансијска имовина која задовољава захтјеве „плаћање само главнице и камате“ може се класификовати у категорију финансијске имовине која се мјери по амортизованом трошку или финансијске имовине која се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит.

Финансијска имовина Централне банке се признаје: по амортизованом трошку или по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит на основу процјене пословног модела Централне банке. Финансијска имовина задовољава захтјев „плаћање само главнице и камате“ на датуме извјештавања.

Финансијска имовина по амортизованом трошку

Финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку ако имовина задовољава сљедеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ држање финансијске имовине како би се прикупили уговорни новчани токови и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Након почетног признавања, финансијска имовина се мјери по амортизованом трошку користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вриједност имовине. Ефекти накнадног мјерења финансијске имовине по амортизованом трошку се признају у добит или губитак као приход или расход од камате у периоду када су настали.

На датуме извјештавања у ову категорију финансијских инструмената Централне банке спадају жиро рачуни, готовина у страним валутама, депозити код иностраних банака, специјална права вучења у ММФ-у и остала финансијска имовина.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење (наставак)

3.2.2.1. Финансијска имовина (наставак)

Финансијска имовина по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит ако имовина задовољава следеће услове:

- држи се у оквиру пословног модела чији је циљ постигнут наплатом уговорних новчаних токова и продајом финансијске имовине и
- уговорним условима финансијске имовине новчани токови настају на одређени датум и само су плаћања главнице и камате на неподмирени износ главнице.

Дужнички инструменти

Након почетног признавања, дужнички инструменти се мјере по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит користећи методу ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вриједност имовине и усклађују се са фер вриједности инструмента на сваки датум извјештавања. Током периода држања, ефекти накнадног мјерења дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит признају се на следећи начин:

- Приход или расход од камата признају се у добит или губитак у периоду када су настали
- Усклађивања фер вриједности признају се у осталој свеобухватној добити у периоду када су настали.

Приликом престанка признавања дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, кумулативни добитак или губитак претходно признат у осталој свеобухватној добити рекласификује се из капитала у добит или губитак, укључујући претходно признате добитке или губитке од умањења.

На датуме извјештавања дужнички инструменти Централне банке припадају овој категорији финансијских инструмената.

Власнички инструменти

Централна банка је направила неопозив избор да у осталој свеобухватној добити прикаже накнадне промјене фер вриједности власничких инструмената који се не држе за трговање због својих специфичних карактеристика и непостојања активног тржишта за њихово трговање. Власнички инструменти су почетно признати по трошку стицања за који се сматра да одговара њиховој фер вриједности.

На датуме извјештавања, све власничке инструменте Централне банке по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит чине акције Банке за међународна поравнања (BIS) и SWIFT акције (Напомена 21).

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.2.2. Класификација и накнадно мјерење (наставак)

3.2.2.2. Финансијске обавезе

Централна банка класификује све своје финансијске обавезе као накнадно мјерене по амортизованом трошку, осим новчаница и кованица у оптицају које се мјере по номиналној вриједности.

Приход или расход од камате по основу финансијских обавеза мјерених по амортизованом трошку признаје се у добит или губитак користећи методу ефективне каматне стопе. Приходи од накнада и провизија по основу финансијских обавеза признају се када је услуга извршена.

Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку укључују новчанице и кованице у оптицају, депозите банака, депозите Владе и осталих јавних институција и остале финансијске обавезе.

3.2.3. Умањење вриједности финансијске имовине

Захтјеви за умањењем вриједности финансијске имовине користе више информација по принципу погледа унапријед за признавање очекиваних кредитних губитака. Инструменти који потпадају под ове захтјеве односе се на финансијску имовину мјерену по амортизованом трошку односно депозите код иностраних банака, специјална права вучења у ММФ-у и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Централна банка користи поједностављени приступ у израчунању очекиваних кредитних губитака за остала потраживања. Власнички инструменти мјерени по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит нису предметом умањења вриједности.

Централна банка признаје исправку вриједности за ове губитке на сваки датум извјештавања. Мјерење очекиваних кредитних губитака одражава:

- Објективан и пондерисано вјероватан износ који се одређује процјеном више могућих исхода,
- Временску вриједност новца и
- Разумне и корисне информације које су на располагању без додатних трошкова или напора на датум извјештавања о прошлим догађајима, тренутним условима и предвиђањима о будућим економским условима.

Напомена 6.1. пружа више информација о начину мјерења очекиваних кредитних губитака.

Исправка вриједности за очекиване кредитне губитке обрачунава се и приказује у извјештају о финансијском положају како слиједи:

- Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине и евидентирају као одбитна ставка бруто књиговодствене вриједности имовине и
- Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит: Очекивани кредитни губици обрачунавају се на бруто књиговодствену вриједност имовине, али се исправка вриједности признаје у осталој свеобухватној добити и не умањује књиговодствену вриједност финансијске имовине у извјештају о финансијском положају.

Добици и губици од умањења вриједности признају се у добит или губитак, независно од класификације финансијске имовине на сваки датум извјештавања.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе (наставак)

3.2.4. Престанак признавања финансијске имовине и финансијских обавеза

Централна банка престаје признавати финансијску имовину само онда када уговорна права на новчане примитке од имовине истекну или када Централна банка пренесе финансијску имовину и суштински све ризике и користи од власништва имовине на други субјект.

Финансијска обавеза се престаје признавати када је измирена, отказана или је истекла.

3.3. Монетарно злато

Монетарно злато је дио девизних резерви Централне банке и класификовано је као финансијска имовина. Монетарно злато се почетно признаје по фер вриједности, укључујући трансакционе трошкове који се директно могу приписати стицању монетарног злата.

Након почетног признавања, монетарно злато се накнадно мјери по фер вриједности. Нереализовани добици и губици који произлазе из промјена фер вриједности, а по основу промјена у цијени монетарног злата, признају се на рачуну резерви фер вриједности у оквиру остале свеобухватне добити. У случају да нереализовани губици прелазе стање резерви фер вриједности за монетарно злато на крају финансијске године, Централна банка ће одбити тај износ од добити за тај период.

Приликом продаје злата, нереализовани добици и губици из остале свеобухватне добити се преносе у добит или губитак.

Фер вриједност монетарног злата се исказује у EUR валути, преведећи га по фиксном курсу KM на извјештајни датум и мјери се по задњој котираној послјеподневној цијени једне унце злата (Oz) на извјештајни датум.

3.4. Пребијање

Финансијска имовина и обавезе се пребијају и нето износ се исказује у извјештају о финансијском положају на нето принципу само када постоји законски проведиво право за пребијањем признатих износа и када постоји намјера за приказивањем и подмиривањем трансакција на нето основи.

Приходи и расходи се приказују на нето основи само када то допушта одређени МСФИ, или за оне добитке и губитке који произлазе из групе сличних трансакција.

3.5. Новац и новчани еквиваленти

Новац и новчани еквиваленти за потребе извјештавања о новчаним токовима састоје се од следећих категорија: жиро рачуни, готовина у страним валутама, девизни депозити по виђењу, девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће од датума стицања и специјална права вучења у ММФ-у.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.6. Некретнине, опрема и нематеријална имовина

Некретнине, опрема и нематеријална имовина је имовина набављена из властитих средстава Централне банке и новчаних и неновчаних донација. Некретнине, опрема и нематеријална имовина исказују се по историјском трошку умањеном за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке од умањења вриједности. Трошак укључује куповну цијену и све трошкове који су директно повезани са довођењем имовине у радно стање за намјерану употребу. Одржавање и поправке, замјене, те побољшања мањег значаја признају се као расход кад су настали. Значајна побољшања и замјене се капитализирају.

Имовина у припреми исказана је по трошку набавке укључујући трошкове фактурисане од трећих лица. Након завршетка, сви акумулирани трошкови имовине пребацују се на одговарајућу категорију некретнина, опреме и нематеријалне имовине на које се накнадно примјењују одговарајуће стопе амортизације.

Амортизација се обрачунава на све некретнине, опрему и нематеријалну имовину осим на земљиште и имовину у припреми према линеарној методи по прописаној стопи која је утврђена за постепено отписивање трошка набавке имовине кроз њен процијењени корисни вијек трајања. Процијењене стопе амортизације за 2019. и 2020. годину су дате како слиједи:

Софтвер	20,0%
Остала нематеријална имовина	20,0%
Зграде	1,3% до 4,0%
Опрема	11,0% до 20,0%
Намјештај	10,0% до 12,5%
Возила	15,5%

Добици и губици од отуђења некретнина и опреме признају се у добит или губитак.

Корисни вијек трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине се преиспитује и прилагођава на годишњем нивоу минимално, ако је потребно и примјењује се проспективно.

3.7. Умањење вриједности нефинансијске имовине

Књиговодствена вриједност нефинансијске имовине Централне банке се прегледа на сваки датум извјештавања у сврху оцјењивања постоје ли знаке умањења вриједности. Уколико постоје, процјењује се надокнадива вриједност имовине. Губитак од умањења вриједности се признаје увијек када књиговодствена вриједност имовине или јединица које стварају новац прелази њену надокнадиву вриједност. Губици од умањења вриједности признају се у добит или губитак.

Надокнадива вриједност остале имовине је већа вриједност при упоређивању њене употребне вриједности у односу на фер вриједност, умањена за трошкове продаје. У процјењивању употребне вриједности, очекивани будући новчани токови се дисконтују на садашњу вриједност користећи дисконтну стопу прије опорезивања која одражава тренутна тржишна очекивања временске вриједности новца и ризике специфичне за ту имовину. За имовину која не генерише независне новчане приливе, надокнадиви износ се одређује за јединицу која ствара новац којој имовина припада.

Губитак од умањења се укида уколико је дошло до промјена у процјенама кориштеним у одређивању надокнадивог износа. Губитак од умањења се укида само у мјери у којој књиговодствена вриједност имовине не прелази књиговодствену вриједност која би се могла одредити, без амортизације, да није било претходно признатог губитка од умањења вриједности те имовине.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.8. Резервисања

Резервисања се признају када Централна банка, као посљедицу прошлог догађаја, има садашњу законску или изведену обавезу за коју је вјероватно да ће бити потребан одлив ресурса који садрже економске користи ради подмирења обавезе и износ обавезе се може поуздано процијенити. Резервисања се утврђују дисконтовањем очекиваних будућих новчаних токова користећи стопу која одражава тренутну тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за ту обавезу.

Резервисања се одржавају на нивоу који Управа Централне банке сматра довољним за покривање насталих губитака. Управа одређује адекватност резервисања на основу увида у поједине ставке, текуће економске услове, карактеристике ризика одређених категорија трансакција као и остале релевантне факторе.

Резервисања се укидају само за оне трошкове за које је резервисање изворно признато. Ако одлив економских користи за подмирење обавеза више није вјероватан, резервисање се укида.

3.9. Порези

Централна банка је обавезна да плаћа порез на додану вриједност за све купљене робе и услуге. Ова плаћања су дио административних и осталих оперативних трошкова Централне банке. Према законима о порезу на добит (и Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске), Централна банка је ослобођена од обавеза плаћања пореза на добит.

3.10. Новчанице и кованице у оптицају

Централна банка је једина институција у БиХ овлаштена за издавање и повлачење новчаница и кованица, дјелујући стриктно у складу са правилом валутног одбора.

У складу са Законом о Централној банци укупан износ новчаница и кованица у оптицају евидентиран је као финансијска обавеза Централне банке у извјештају о финансијском положају. Новчанице и кованице у оптицају укључују само КМ новчанице и кованице које се налазе изван трезора Централне банке.

Приликом повлачења новчаница и кованица из оптицаја, исте се признају као обавеза у оквиру новчаница и кованица у оптицају до формалног рока повлачења из оптицаја. Износи који нису повучени након формалног рока за повлачење из оптицаја, признају се као приход.

Трошкови који се односе на производњу и дизајн новчаница и кованица почетно су признати као одгођени трошкови који су дио остале имовине Централне банке и који се накнадно амортизују кроз административне и остале оперативне трошкове током периода од пет година.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.11. Домаћи депозити

Домаћи депозити укључују депозите банака и депозите Владе и осталих јавних институција. Ови депозити представљају финансијске обавезе Централне банке које се почетно признају по фер вриједности и накнадно мјере по амортизованом трошку. Домаћи депозити укључују депозите домаћих комерцијалних банака по основу политике обавезне резерве Централне банке, друге депозите банака, депозите институција БиХ и других јавних државних и ентитетских институција. Улога Централне банке као депозитара као и банкара, саветника и фискалног агента је прописана Законом о Централној банци.

3.12. Примања запослених

Краткорочна примања запослених

У складу са домаћим прописима, а у име својих запосленика, Централна банка уплаћује порез на доходак и доприносе за пензијско, инвалидско, здравствено осигурање и осигурање од незапослености, на и из плате, који се обрачунавају по законским стопама током године од износа бруто плате. Централна банка плаћа ове порезе и доприносе у корист институција Федерације Босне и Херцеговине (на федералном и кантоналном нивоу), Републике Српске и Брчко дистрикта.

Осим тога, накнаде за топли оброк, превоз и регрес исплаћују се у складу са домаћим законским захтјевима. Ови трошкови се признају у добит или губитак у периоду у којем су настали.

Дугорочна примања запослених

Према домаћим законским прописима, приликом одласка у пензију запосленици Централне банке имају право на отпремнину, а по испуњењу законских услова као што су старост или године проведене у радном односу, која се у складу са интерним актима Централне банке додјељује у висини од шест редовних мјесечних плата запосленика исплаћених у задњих шест мјесеци.

Такве исплате се третирају као остала дугорочна примања запослених која годишње обрачунава овлаштени актуар користећи метод пројецтиране кредитне јединице. Дисконтна стопа која се користи за обрачун обавезе креће се у распону каматних стопа домаћих корпоративних обвезница и владиних обвезница које постоје на тржишту.

3.13. Финансијски аранжмани Босне и Херцеговине са Међународним монетарним фондом

На основу финансијских аранжмана закључених између БиХ, Централне банке и Међународног монетарног фонда („ММФ“), извјештај о финансијском положају Централне банке садржи сљедеће ставке које се односе на чланство БиХ у ММФ-у: држање специјалних права вучења која су дио девизних резерви Централне банке и која су каматносна, ММФ-ов рачун бр. 1 и ММФ-ов рачун бр. 2 који су дио финансијских обавеза Централне банке. Ови рачуни су такођер укључени у исказивање поштовања правила валутног одбора (Напомена 4).

Остале активне и пасивне ставке које се односе на ММФ, а које припадају или које су одговорност БиХ, евидентирани су на посебном повјерљачком фонду у оквиру ванбилансне евиденције. Централна банка има обавезу да обезбиди одговарајуће евиденције по основу трансакција између БиХ и ММФ-а, али дјелујући стриктно у складу са Законом о Централној банци и домаћим законским прописима у БиХ који регулишу спољни дуг БиХ (Напомена 33).

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.14. Управљање средствима за и у име трећих лица

Централна банка такођер води одређене рачуне у страним валутама везане за споразуме између влада БиХ и њених ентитета, те иностраних влада и финансијских организација, као и рачуне у страним валутама државних институција и агенција, те комерцијалних банака за које Централна банка дјелује као агент (Напомена 32).

3.15. Значајна рачуноводствена просуђивања и процјене

У припреми финансијских извјештаја Централне банке у складу са МСФИ Управа примјењује просуђивања и ради процјене који се континуирано разматрају. У процјени значајних просуђивања и процјена, Управа узима у обзир претпоставке засноване на историјском искуству и очекивањима о будућности за која се сматра да су разумне у датим околностима.

Значајна просуђивања и процјене утичу на исказане износе имовине и обавеза, као и објављивање износа потенцијалне имовине и обавеза на извјештајни датум, те одговарајуће исказане износе прихода и расхода за извјештајни период. Стварни износи могу се разликовати од ових процјена. Промјене у рачуноводственим политикама Централне банке се примјењују ретроспективно када је то примјењиво у складу са МСФИ. Измјене рачуноводствених процјена признају се у периоду у којем је процјена измијењена уколико измјена утиче само на тај период или и у периоду измјене и у будућим периодима, ако измјена утиче и на текући и на будуће периоде. У овим финансијским извјештајима није било промјена у примјењеним рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама.

Ови финансијски извјештаји су припремљени према условима који су постојали на дан 31. децембар 2020. године. Услови у будућности могу бити другачији од оних који су резултирали финансијским информацијама објављеним у овим финансијским извјештајима. Управа узима у обзир тренутну неизвијесност у вези са утицајем глобалне пандемије COVID-19 у погледу потенцијално значајног утицаја на цјелокупан финансијски положај и перформансе Централне банке.

Кључне претпоставке и процјене везане за материјално значајне позиције извјештаја о финансијском положају су приказане у наставку:

Пословни модел

Напомена 3.2.2.1.: Одређивање пословног модела у оквиру којег се држи финансијска имовина и процјена уговорних услова финансијске имовине везаних за захтјев „плаћање само главнице и камате“. Ове процјене одређују класификацију финансијске имовине.

Умањење финансијске имовине

Централна банка израчунава очекиване кредитне губитке за одређене класе финансијске имовине мјерене по амортизованом трошку и дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. Напомена 6.1. описује претпоставке кориштене у одређивању улазних података у модел за мјерење очекиваних кредитних губитака, укључујући и захтјев за будућим информацијама које су кориштене у извјештајним периодима.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.15. Значајне претпоставке и извори неизвијесности процјена (наставак)

Фер вриједност имовине и обавеза

Пословна политика Централне банке је да објави информације о фер вриједности финансијске имовине или обавеза за које постоје званичне тржишне информације или се вриједност може израчунати на основу алтернативних техника вредновања и када се фер вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. По мишљењу руководства Централне банке, износи у финансијским извјештајима одражавају највјеродостојнију и најкориснију процјену фер вриједности за потребе финансијског извјештавања у складу са МСФИ. За више информација о мјерењу фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза погледати Напомену 5.

Амортизација и примијењене стопе амортизације

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засновани на процијењеном економском корисном вијеку трајања некретнина, опреме и нематеријалне имовине. Једном годишње Централна банка процјењује економски корисни вијек трајања на основу постојећих претпоставки.

3.16. Опште импликације ширења COVID-19 и повезана питања која се односе на значајна рачуноводствена просуђивања и процјене

11. марта 2020. године Свјетска здравствена организација прогласила је глобалну пандемију као резултат неконтролисаног ширења новог коронавируса (COVID-19), те посљедично томе и у БиХ је проглашен настанак стања природне и друге несреће 17. марта 2020. године. Слиједом наведеног, БиХ је увела мјере сузбијања у земљи. Ограничења су укључивала забрану свих путовања изван земље, ограничавање путовања у земљи у одређене сате током дана и обуставу јавног превоза. Ово закључавање је трајало до краја маја након чега је услиједило постепено попуштање мјера, али су одређена ограничења и протоколи рада за одређене пословне активности и даље на снази.

Током цијеле 2020. године пословање Централне банке се одвијало у условима неизвијесности и отежаног спровођења њених задатака и активности. Исто је захтијевало континуирано сагледавање и процјењивање ситуације, те прилагођавање пословања Централне банке новонасталим негативним околностима. Одржавање стабилности домаће валуте по аранжману валутног одбора и извршавање законских обавеза Централне банке у условима глобалне пандемије COVID-19 захтијевало је примјену специфичних мјера.

Информација у наставку је конципирана кроз преглед утицаја глобалне пандемије COVID-19 на пословне процесе и активности Централне банке који требају бити сагледани појединачно и у међусобној вези. С обзиром да су питања повезана са значајним просуђивањима и процјенама друкчије у 2020. години у односу на 2019. годину, у припреми ових финансијских извјештаја укључен је њихов утицај на исказане износе имовине, обавеза, прихода и расхода Централне банке.

1. Управљање готовим новцем: Проглашење настанка стања природне и друге несреће у БиХ 17. марта 2020. године довело је повећане привремене тражње за КМ новчаницама и EUR новчаницама од стране домаћих комерцијалних банака. Изненадна повећања тражња за КМ новчаницама је успјешно реализована кроз трезоре Централне банке и рачуне резерви комерцијалних банака. Располагање довољном количином готовог новца у трезорима је омогућило несметано извршавање законских обавеза Централне банке по питању гарантоване конвертибилности КМ која нити једног момента није била угрожена. Поред тога, у реализацији ових активности Централна банка је донијела мјере са циљем здравствене заштите свих учесника у раду са готовим новцем, а који су се односили на поступке преузимања готовог новца у трезорима Централне банке. За више информација погледати Напомене 15 и 22.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.16. Опште импликације ширења COVID-19 и повезана питања која се односе на значајна рачуноводствена просуђивања и процјене (наставак)

2. Обавезна резерва комерцијалних банака и односи са комерцијалним банкама: Обавезна резерва комерцијалних банака је једини инструмент који Централна банка може користити у вођењу монетарне политике. Током 2020. године Централна банка је континуирано пратила одржавање обавезне резерве, ликвидност банкарског система и била спремна да реагује у случају потребе за повећањем ликвидности у банкарском систему у цјелини кроз смањење стопе обавезне резерве. Но, поред уредног испуњавања захтјева за обавезном резервом, комерцијалне банке су депоновале на своје рачуне у Централној банци знатне износе средстава изнад обавезних резерви. Све трансакције по рачунима резерви комерцијалних банака су уредно извршаване од стране Централне банке током 2020. године. Смањена кредитна активност комерцијалних банака је додатно утицала на то да политика обавезне резерве Централне банке остане непромијењена током 2020. године. За више информација погледати Напомену 23.

3. Гарантована конвертибилност КМ: КМ је у сваком моменту била конвертибилна за EUR, без ограничења и на сваки захтјев комерцијалних банака, у потпуности су задовољене потребе грађана и привреде Босне и Херцеговине за снабдјевањем готовим новцем.

4. Девизне резерве Централне банке: Током 2020. године, Централна банка је наставила спроводити политику управљања девизним резервама са примарним акцентом на сигурности и ликвидности улагања чиме је била осигурана пуна покривеност КМ у слободно конвертибилним девизним средствима. Са аспекта услова за инвестирање девизних резерви Централне банке, глобална пандемија COVID-19 додатно је погоршала постојеће волатилно окружење негативних каматних стопа што се одразило на генерисане нето каматне приходе на инвестиране девизне резерве у 2020. години. С друге стране, раст негативних каматних стопа је имао позитивну импликацију на фер вриједност дужничких инструмената у посједу Централне банке. Домаћа валута је у потпуности била обезбијеђена нето девизним резервама, а инвестиране девизне резерве су све вријеме биле у инвестибилном кредитном распону. За више информација погледати Напомене 4, 6, 7 и 17.

5. Извршавање функције банкарског и фискалног агента и депозитара: Централна банка је уредно и без застоја извршавала све трансакције по налогу својих депонената. Сервисирање спољног дуга БиХ је извршено према плану сервисирања и достављеним налозима од стране Министарства финансија и трезора БиХ. Улогу банкара, фискалног агента и депозитара БиХ, Централна банка је реализовала и дозначила средства примаоцима у складу са Законом о Централној банци по основу аранжмана Брзе финансијске помоћи (енг. Rapid Financing Instrument „RFI“) између БиХ и ММФ-а. Наведена средства су намијењена БиХ за борбу против пандемије COVID-19 и санирања економских посљедица. За више информација погледати Напомену 33.

6. Платни системи: Платни системи чији је власник и којима управља Централна банка су све вријеме уредно функционисали, све трансакције преко платних система су извршаване у складу са терминским планом. Стабилан платни систем БиХ и уредно извршавање свих платних налога су један од основних предуслова укупне финансијске стабилности земље који нити једног момента није био угрожен. За више информација погледати Напомене 8 и 34.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.16. Опште импликације ширења COVID-19 и повезана питања која се односе на значајна рачуноводствена просуђивања и процјене (наставак)

7. Интерне контроле Централне банке: Утицај пандемије COVID-19 кроз потенцијално нарушавање здравља већег броја службеника Централне банке који су требали спроводити успостављене интерне контроле у Централној банци био је главни ризик обезбјеђења њихове учинковитости. Реорганизацијом рада, активирањем планова за кризно поступање и раздвајањем службеника у тимове обезбиједио се континуитет у извршавању пословних активности Централне банке и није било ниједног застоја у раду усљед одсуствовања већег броја службеника.

Због отежаних услова у којима је Централна банка обављала пословне активности у 2020. години у односу на 2019. годину, одређена објављивања кроз ове финансијске извјештаје су допуњена додатним квантитативним и /или квалитативним информацијама, гдје је било потребно. Додатна пажња је дата значајним промјенама током 2020. године у односу на 2019. годину. Значајност промјене је сагледавана узимајући у обзир природу промјене, износ промјене или обоје, а која је узрокована утицајем глобалне пандемије COVID-19.

4. АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА

Законом о Централној банци дефинисано је оперативно правило „валутни одбор“ за издавање КМ, према којем се КМ издаје само уз пуно покриће у нето девизним резервама.

Члан 31. Закона о Централној банци захтијева да укупан износ њене монетарне пасиве никада не буде већи од њених нето девизних резерви.

Детаљи поштовања тог правила су следећи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Бруто девизне резерве	13.868.029	12.597.095
Готовина у страним валутама	142.202	322.599
Депозити код иностраних банака	3.832.072	3.102.765
Дужнички инструменти	9.601.315	8.917.413
Монетарно злато	291.561	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	879	230
Обавезе према нерезидентима	1.688	1.709
Нето девизне резерве (Бруто девизне резерве умањене за обавезе према нерезидентима)	13.866.341	12.595.386
Монетарна пасива	12.970.643	11.824.210
Новчанице и кованице у оптицају	6.172.457	5.199.916
Депозити банака	5.901.142	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних институција	897.044	880.675
НЕТО СТРАНА АКТИВА (Нето девизне резерве умањене за монетарну пасиву)	895.698	771.176

Централна банка није профитно оријентисана институција због чега су и мјере њеног успјешног пословања специфичне услед њене функције врховне монетарне власти у БиХ. Нето страна актива Централне банке је главни финансијски индикатор постизања и одржавања стабилности домаће валуте у БиХ и њена главна мјера успјешног пословања. Пошто чини дио бруто девизних резерви, износ нето стране активе не може се сматрати расположивим за фискалне намјене, него као износ који гарантује стабилност домаће валуте и апсорбује потенцијалне финансијске ризике који произилазе из управљања бруто девизним резервама.

Током 2020. године глобална пандемија COVID-19 утицала је на основни циљ Централне банке у контроли монетарне политике, како на страни имовине тако и на страни обавеза који генеришу усклађеност с правилом валутног одбора. Монетарна пасива Централне банке је примарно повећана због повећање тражње за КМ новчаницама и држања значајних износа изнад обавезне резерве домаћих комерцијалних банака као и примљених средстава по основу RFI аранжмана закљученог између БиХ и ММФ-а. Бруто девизне резерве су примарно повећане због RFI аранжмана и финансијске имовине мјерене по фер вриједности услед тога. Ови ефекти фер вриједности су резултирали повећањем нето стране активе на 31. децембар 2020. године у односу на 31. децембар 2019. године.

Више информација о финансијским ризицима којима је Централна банка била изложена у управљању бруто девизним резервама је објављено у Напомени 6.

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА

Фер вриједност је цијена која би била остварена продајом имовине или плаћена за пренос обавезе у редовној трансакцији између тржишних учесника на датум мјерења, независно од тога да ли је она видљива директно или процијењена неком другом методом вредновања. Приликом процјењивања фер вриједности имовине или обавезе, Централна банка узима у обзир карактеристике имовине или обавезе коју би тржишни учесници узели у обзир приликом процјењивања њихове цијене на датум мјерења.

Процјењене фер вриједности финансијске имовине и финансијских обавеза Централне банке су одређене користећи расположиве тржишне информације, уколико их има, и одговарајуће методологије вредновања.

Осим тога, у сврху финансијског извјештавања, мјерење фер вриједности се категорише у Ниво 1, 2 или 3 у зависности од степена расположивости мјерења фер вриједности и значаја улазних података за цјелокупно мјерење фер вриједности, што је описано у наставку:

- Ниво 1 улазни подаци су котиране цијене (неприлагођене) за идентичну имовину и обавезе на активним тржиштима којима Централна банка може приступити на датум мјерења;
- Ниво 2 улазни подаци су подаци, осим котираних цијена укључених у Ниво 1, који су било директно или индиректно расположиви за имовину и обавезе; и
- Ниво 3 улазни подаци су подаци који нису расположиви за имовину или обавезе.

Фер вриједност за потребе мјерења и/или објављивања у овим финансијским извјештајима је одређена на основу нето резидуалне вриједности по МРС-у 2 или вриједности у употреби по МРС-у 16, осим мјерења која имају сличности са фер вриједношћу, али нису фер вриједност. Историјски трошак углавном се заснива на фер вриједности накнаде дате у замјену за имовину.

5.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности

Сљедећа табела даје анализу финансијске имовине мјерене по фер вриједности на сваки извјештајни датум по нивоима хијерархије фер вриједности унутар које је мјерење фер вриједности категоризовано. Ови износи се базирају на вриједностима које су приказане у извјештају о финансијском положају.

У хиљадама КМ

31. децембар 2020.

Финансијска имовина	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>				
Дужнички инструменти	9.601.315	-	-	9.601.315
Монетарно злато	291.561	-	-	291.561
УКУПНО	9.892.876	-	-	9.892.876

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.1. Финансијска имовина мјерена по фер вриједности (наставак)

У хиљадама КМ

31. децембар 2019.

Финансијска имовина	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит</i>				
Дужнички инструменти	8.917.413	-	-	8.917.413
Монетарно злато	254.088	-	-	254.088
УКУПНО	9.171.501	-	-	9.171.501

Финансијска имовина се мјери по фер вриједности у извјештају о финансијском положају користећи задње послеподневне цијене које котирају на активном тржишту, а што одговара Нивоу 1 хијерархије на извјештајне датуме.

5.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности

У хиљадама КМ

31. децембар 2020.

	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	142.202	142.202
Депозити код иностраних банака	3.832.072	3.823.212
Специјална права вучења у ММФ-у	879	879
Остала финансијска имовина	2.496	2.496
	3.977.649	3.968.789
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	27.813	27.813
Укупно	4.005.462	3.996.602
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	6.172.457	6.172.457
Депозити банака	5.901.142	5.887.547
Депозити Владе и осталих јавних институција	897.044	894.977
Остале финансијске обавезе	3.759	3.759
Укупно	12.974.402	12.958.740

5. КЛАСИФИКАЦИЈА И МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ И ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА (НАСТАВАК)

5.2. Финансијска имовина и финансијске обавезе који се не мјере по фер вриједности (наставак)

У хиљадама КМ

31. децембар 2019.

	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина		
<i>Финансијска имовина мјерена по амортизованом трошку:</i>		
Готовина у страним валутама	322.599	322.599
Депозити код иностраних банака	3.102.765	3.095.367
Специјална права вучења у ММФ-у	230	230
Остала финансијска имовина	2.822	2.822
	3.428.416	3.421.018
<i>Финансијска имовина мјерена по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит:</i>		
Остала улагања	27.813	27.813
	27.813	27.813
Укупно	3.456.229	3.448.831
Финансијске обавезе		
<i>Финансијске обавезе мјерене по амортизованом трошку:</i>		
Новчанице и кованице у оптицају	5.199.916	5.199.916
Депозити банака	5.743.619	5.730.552
Депозити Владе и осталих јавних институција	880.675	878.671
Остале финансијске обавезе	3.904	3.904
Укупно	11.828.114	11.813.043

Управа сматра да књиговодствене вриједности готовине у страним валутама, специјалних права вучења у ММФ-у, остале финансијске имовине, новчаница и кованица у оптицају и осталих финансијских обавеза признате у финансијским извјештајима одговарају њиховој тржишној вриједности на датуме извјештавања.

На датуме извјештавања, фер вриједност финансијске имовине и финансијских обавеза који се не мјере по фер вриједности укључена је у категорију Ниво 2, а утврђена је у складу с општеприхваћеним моделима процјењивања базираним на анализи дисконтованог новчаног тока, са дисконтном стопом као најзначајнијим улазним податком, а која одражава кредитни ризик уговорне стране. Централна банка користи дисконтну стопу која представља пондерисани просјек каматних стопа на депозите правних лица, за цијело банкарско тржиште у БиХ.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА

Финансијска имовина по основу које је Централна банка изложена финансијским ризицима (кредитни ризик, тржишни ризици и ризик ликвидности) су:

- Готовина у страним валутама,
- Депозити код иностраних банака (централних банака, пословних банака и BIS-а),
- Дужнички инструменти,
- Монетарно злато,
- Специјална права вучења у ММФ-у,
- Остала финансијска имовина (потраживања од домаћих банака, кредити запосленим и остала потраживања) и
- Остала улагања.

Усљед изненадних утицаја проузрокованих глобалном пандемијом COVID-19 почетком марта 2020. године, Европска централна банка је предузела додатне нестандартне мјере монетарне политике с циљем стабилизације текућих услова на финансијским тржиштима. Међутим, постало је јасно да ће тржишни приноси још дуго остати на веома ниском нивоу. Ради стабилности валутног одбора, Централна банка је значајно скратила модификовано трајање портфеља дужничких инструмената и на тај начин смањила изложеност каматном ризику. Извршена су одређена прилагођавања ограничења кредитног ризика, при чему је узето у обзир да нема значајнијег пораста кредитног ризика, будући да националне централне банке из система ЕЦБ-а откупљују државне дужничке инструменте земаља Еврозоне.

6.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик од неизвршења уговорних обавеза од стране друге уговорне стране или емитента дужничких хартија од вриједности с фиксним приходом, при чему уговорна страна представља субјекта код којег се, у складу с прописима Централне банке, држе или су инвестирана средства девизних резерви. Управљање овом врстом ризика остварује се:

- ограничавањем обима финансијских инструмената,
- ограничавањем уговорних страна и емитената на оне с прихватљивим композитним кредитним рејтингом,
- дефинисањем ограничења у погледу концентрације за инвестирање код сваке појединачне уговорне стране,
- ограничавањем максималног износа који се може инвестирати у појединачне врсте финансијских инструмената,
- ограничавањем величине емисије појединачне хартије од вриједности и
- ограничавањем рачности инвестирања.

За средства која су евидентирана у ванбилансној евиденцији, Централна банка није изложена кредитном ризику, јер сав ризик који евентуално може резултирати из основа пласмана тих средстава носе уговорно власници средстава (погледати Напомене 32 и 33).

Мјерење очекиваних кредитних губитака

Финансијска имовина за коју Централна банка врши израчун очекиваних кредитних губитака обухвата:

- депозите код иностраних банака,
- дужничке инструменте,
- специјална права вучења у ММФ-у и
- остала финансијска имовина (потраживања од домаћих банака, кредити запосленим и остала потраживања).

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Основни критериј за дефинисање ограничења изложености кредитном ризику представља композитни кредитни рејтинг. Композитни кредитни рејтинг представља просјек нивоа постојећих кредитних рејтинга додијељених одређеном емитенту од стране најмање двије од три кредитне рејтинг агенције (Standard & Poor's, Fitch Ratings или Moody's).

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа АА минус (АА-) или виши, Централна банка третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа од ВВВ минус (ВВВ-) до А плус (А +), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику средњег нивоа.

Финансијску имовину која има композитни кредитни рејтинг нивоа нижег од ВВВ минус (ВВВ-), Централна банка третира као изложеност кредитном ризику високог нивоа.

У недостатку кредитног рејтинга, Централна банка процјењује капацитет дужника да уредно измирује доспјеле уговорне новчане обавезе.

Модел умањења вриједности финансијске имовине дефинише три фазе расподјеле изложености, у зависности од нивоа кредитног ризика код иницијалног признавања и на темељу промјена нивоа кредитног ризика након иницијалног признавања као што је приказано у наставку:

1. Фаза 1 расподјеле изложености – Финансијска имовина коју Централна банка приликом иницијалног признавања третира као изложеност кредитном ризику ниског или средњег нивоа алоцира се у Фазу 1. Према интерним актима Централне банке, улагање девизних средстава која подразумева излагање кредитном ризику високог нивоа није дозвољено. Свако улагање средстава девизних резерви приликом иницијалног признавања алоцира у Фазу 1 расподјеле изложености.
2. Фаза 2 расподјеле изложености – Уколико дође до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално признавање, финансијска имовина која је била алоцирана у Фазу 1 прелази у Фазу 2.
3. Фаза 3 расподјеле изложености – Уколико се финансијској имовини додијели статус неиспуњавања обавеза (енг. Default), финансијска имовина прелази у Фазу 3.

Израчунавање очекиваних кредитних губитака врши се или на 12-мјесечној или на цјеложивотној основи, у зависности од тога који је ниво композитног кредитног рејтинга финансијске имовине, да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика од момента иницијалног признавања финансијске имовине или је финансијска имовина кредитно умањена.

За финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 1, врши се обрачун 12-мјесечних очекиваних кредитних губитака, док се за финансијску имовину која је алоцирана у Фазу 2 или Фазу 3, врши обрачун цјеложивотних очекиваних кредитних губитака.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Значајно повећање кредитног ризика

Значајно повећање кредитног ризика, као критерија за трансфер изложености у Фазу 2, представља:

- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга за више од два подиока у односу на датум иницијалног признавања, осим у случају да се финансијска имовина и након смањења оцјене композитног кредитног рејтинга третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа на извјештајни датум или
- смањење оцјене композитног кредитног рејтинга финансијске имовине испод инвестибилног нивоа композитног кредитног рејтинга, тј. испод оцјене BBB минус (BBB-).

Финансијска имовина се не може из Фазе 1 реаловирати у Фазу 2 уколико Централна банка сматра да дужник који нема додијељен кредитни рејтинг има велики капацитет да уредно измирује доспјеле уговорне обавезе. У Фазу 2 не може се алоцирати ни финансијска имовина која и након смањења нивоа композитног кредитног рејтинга, има ниво AA минус (AA-) или виши, обзиром да се третира као изложеност кредитном ризику ниског нивоа.

Уколико се финансијски инструмент састоји из више транши које су иницијално признате у различитим периодима и које су у различитим периодима имале различите композитне кредитне рејтинге, уважавајући конзервативни приступ, као релевантно узима се израчунато повећање кредитног ризика од највишег подиока.

Уколико је до промјене оцјене кредитног ризика дошло усљед промјене методологије одређене кредитне рејтинг агенције и не ради се о значајном повећању кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, изложености се не класификују у Фазу 2.

Централна банка може на основу властите анализе за сваки индивидуални финансијски инструмент одредити алокацију тог финансијског инструмента у Фазу 2 или Фазу 3. Уколико су отклоњени узроци који су довели до алокације финансијске имовине у Фазу 2, изложеност се може вратити у Фазу 1, али минимално 90 дана након отклањања узрока.

Поред наведених критерија, класификација по фазама може се вршити и на основу претпоставке да је дошло до значајног повећања кредитног ризика уколико плаћање касни 30 или више дана, при чему се финансијска имовина класификује у Фазу 2 (енг. *underperforming*) уколико плаћање касни 30-89 дана. Финансијска имовина се класификује у Фазу 3 (енг. *nonperforming*) уколико плаћање касни 90 или више дана.

Дефиниција статуса неиспуњавања обавеза (енг. *Default*)

Критериј за статус неиспуњавања обавеза представљају објективни докази умањења вриједности, и то посебно:

- значајне финансијске потешкоће емитента хартије од вриједности,
- непоштовање уговорних обавеза у смислу кашњења по обавезама главнице и камате,
- евентуално реструктурирање или измјена постојећих услова сервисирања обавеза по основу дуга произашлог из финансијског инструмента из разлога који се односе на финансијске потешкоће емитента,
- вјероватноћа банкрота и/или ликвидације или други облик финансијске реорганизације и/или
- нестанак активног тржишта за трговање.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Израчунавање очекиваних кредитних губитака

Очекивани кредитни губици се израчунавају као производ три варијабле: вјероватноће неиспуњења обавеза (енг. PD - Probability of Default), губитка у случају неиспуњења обавеза (енг. LGD – Loss Given Default) и изложености (енг. EAD – Exposure at Default), који се дефинишу како слиједи:

- **Вјероватноћа неиспуњења обавеза (PD)** представља процјену вјероватноће да друга уговорна страна неће бити у могућности да испуни своје обавезе по основу дуга. У извјештајним периодима користио се исти начин калкулације PD-а у складу са методологијом Централне банке за израчун очекиваних кредитних губитака која је у примјени од 1. јануара 2019. године. За израчунавање умањења вриједности, у складу са најбољим праксама у другим централним банкама у региону и у Европској унији, а које су у обавези примјене МСФИ, Централна банка као параметар вјероватноће неиспуњења обавеза, користи процјене на основу података из транзиционих матрица које објављују кредитне рејтинг агенције и експертске оцјене у виду фиксних процената вјероватноће неиспуњења обавеза. За израчунавање вјероватноће неиспуњења обавеза процјене се раде на основу транзиционих матрица за корпорације на глобалном нивоу које садрже податке о просјечној стопи једногодишње транзиције одговарајућег дугорочног нивоа кредитног рејтинга у статус „D“, тј. default или статус „SD“, тј. selective default. На основу наведених података врше се процјене вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним комерцијалним банкама и страним државама, односно страним централним банкама и владама, за које је могуће израчунати композитне кредитне рејтинге. При процјени вјероватноће неиспуњења обавеза за изложености према страним државама, односно страним централним банкама и владама, у обзир се узима и први ненулти податак о стопи једногодишње транзиције нивоа суверених рејтинга у статус „D“, тј. default или статус „SD“, тј. selective default из транзиционих матрица за суверене рејтинге. За изложености за које није могуће израчунати композитне кредитне рејтинге, у оба извјештајна периода, користе се експертске оцјене у виду фиксних процената, односно поједностављени приступ у складу са анализом тренутног стања и досадашњег искуства.
- **Губитак у случају неиспуњења обавеза (LGD)** представља процјену процентуалне изложености емитенту која се у случају настанка неиспуњења обавеза неће моћи наплатити. За губитак у случају неиспуњења обавеза се користи константна вриједност једногодишњег LGD-а у износу од 45% у складу с чланом 161. Уредбе 575/2013 Европског парламента и Вијећа од 26. јуна 2013. године (енг. Capital Requirements Regulations односно „CRR“).
- **Изложеност (EAD)** представља књиговодствену вриједност финансијске имовине, односно књиговодствено стање на дан иницијалног признавања/на извјештајни датум.

Централна банка за оцјену умањења вриједности, користи индивидуални и колективни приступ.

С обзиром на структуру и класификацију портфеља, Централна банка ће сваку изложеност за коју се утврди објективно умањење вриједности, односно статус неиспуњења обавеза, посматрати као индивидуално значајну изложеност и примјењивати индивидуалну процјену. За индивидуални приступ оцјени умањења вриједности користи се оцјена кроз три различита сценарија. За мјерење очекиваних кредитних губитака није нужно одредити сваки могући сценарио, али је потребно узети у обзир ризик или вјероватноћу настанка кредитног губитка на начин који одражава вјероватноћу настанка кредитног губитка и вјероватноћу изостанка кредитног губитка, чак и када је вјероватноћа настанка веома мала.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

Износ умањења вриједности за изложености које су предмет индивидуалне процјене се рачуна као разлика између књиговодствене вриједности финансијске имовине и вјероватноћом пондерисане садашње вриједности процијењених новчаних токова, дисконтоване ефективном каматном стопом, при чему се очекивани кредитни губици дисконтују на датум извјештавања, а не на датум очекиваног неиспуњења обавеза или на други датум.

За потребе одређивања значајног повећања кредитног ризика и признавања резервација за умањење вриједности на колективној основи, финансијски инструменти се могу сврстати у групе, и то на темељу заједничких карактеристика кредитног ризика, како би се омогућила лакша provedба анализе ради правовременог утврђивања значајног повећања кредитног ризика.

Израчунавање умањења вриједности за финансијске инструменте на колективној основи се код изложености класификованих у Фазу 1 врши на 12-мјесечном нивоу, док се за изложености класификоване у Фазу 2 израчунава цјеложивотни кредитни губитак.

Укључивање будућих (енг. forward-looking) информација

Циљ умањења вриједности је признати очекиване кредитне губитке на цјеложивотном периоду за финансијске инструменте код којих је дошло до значајног повећања кредитног ризика у односу на иницијално процијењене ризике, без обзира да ли се процјена ради на индивидуалној или колективној основи, узимајући у обзир све разумне и поткријепљене информације укључујући и оне које се односе на будућност.

У складу са наведеним, укључивање будућих информација у израчунавање очекиваних губитака врши се прилагођавањем вјероватноће губитка.

С обзиром да Централна банка у свом портфељу има финансијске инструменте од издаваоца различитих и по структури, као и географској распрострањености, с циљем укључивања будућих (енг. forward-looking) информација при израчунавању очекиваних кредитних губитака, Централна банка се ослања на предвиђања промјене рејтинга (енг. outlook) за поједине инструменте односно издаваоце.

Предвиђање смјера кретања рејтинга на израчунату вјероватноћу губитка: позитивно, стабилно или негативно предвиђање од стране три највеће рејтинг агенције је укључено у вјероватноћу неиспуњења обавеза по принципу једнаких вјероватноћа.

6.1.1. Изложеност кредитном ризику

Сљедећа табела приказује усклађивање између почетног и закључног стања исправке вриједности за финансијску имовину на датуме извјештавања:

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2020.				2019.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
1. Дужнички инструменти								
На дан 1. јануар - исказано	1.343	-	-	1.343	8.993	-	-	8.993
Промјене у обрачуну PD-а на дан 1. јануар (Напомена 14)	-	-	-	-	(7.704)	-	-	(7.704)
На дан 1. јануар - преправљено	1.343	-	-	1.343	1.289	-	-	1.289
Повећања очекиваних кредитних губитака	713	-	-	713	424	-	-	424
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(74)	-	-	(74)	(97)	-	-	(97)
Отпуштање због доспјелих инструмената	(325)	-	-	(325)	(221)	-	-	(221)
<i>Нето повећање /(отпуштање) током године</i>	314	-	-	314	(7.598)	-	-	(7.598)
Отпуштање због продатих инструмената	(59)	-	-	(59)	(52)	-	-	(52)
На дан 31. децембар	1.598	-	-	1.598	1.343	-	-	1.343
2. Депозити код иностраних банака								
На дан 1. јануар - исказано	724	-	-	724	2.535	-	-	2.535
Промјене у обрачуну PD-а на дан 1. јануар (Напомена 14)	-	-	-	-	(2.117)	-	-	(2.117)
На дан 1. јануар - преправљено	724	-	-	724	418	-	-	418
Повећања очекиваних кредитних губитака	4.620	-	-	4.620	3.129	-	-	3.129
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(1.078)	-	-	(1.078)	(158)	-	-	(158)
Отпуштање због престанка признавања орочених депозита	(3.459)	-	-	(3.459)	(2.665)	-	-	(2.665)
На дан 31. децембар	807	-	-	807	724	-	-	724

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.1. Изложеност кредитном ризику (наставак)

У хиљадама КМ

	2020.				2019.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
3. Специјална права вучења у ММФ-у								
На дан 1. јануар	-	-	-	-	-	-	-	-
Повећања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	-	-	-	-	-	-	-	-
На дан 31. децембар	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Остала финансијска имовина								
На дан 1. јануар	5	-	600	605	5	-	600	605
Повећања очекиваних кредитних губитака	7	-	13	20	7	-	-	7
Отпуштања очекиваних кредитних губитака	(7)	-	-	(7)	(7)	-	-	(7)
На дан 31. децембар	5	-	613	618	5	-	600	605
Укупно почетно стање на дан 1. јануар	2.072	-	600	2.672	11.533	-	600	12.133
Укупна промјена у обрачуну PD-а	-	-	-	-	(9.821)	-	-	(9.821)
Укупно нето повећање очекиваних кредитних губитака	338	-	13	351	360	-	-	360
Укупно закључно стање на дан 31. децембар	2.410	-	613	3.023	2.072	-	600	2.672

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**6.1. Кредитни ризик (наставак)****6.1.2. Концентрација кредитног ризика****а) Максимална изложеност кредитном ризику – Финансијска имовина која је предмет умањења**

Сљедећа табела приказује максималну изложеност финансијске имовине Централне банке кредитном ризику, анализирану по класама финансијских инструмената за које се очекивани кредитни губици рачунају и признају:

У хиљадама КМ	2020.				2019.			
	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Укупно
Класе финансијских инструмената								
Готовина у страним валутама								
Бруто књиговодствена вриједност	142.202	-	-	142.202	322.599	-	-	322.599
Исправка вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	142.202	-	-	142.202	322.599	-	-	322.599
Депозити код иностраних банака								
Бруто књиговодствена вриједност	3.832.879	-	-	3.832.879	3.103.489	-	-	3.103.489
Исправка вриједности	(807)	-	-	(807)	(724)	-	-	(724)
Књиговодствена вриједност	3.832.072	-	-	3.832.072	3.102.765	-	-	3.102.765
Дужнички инструменти								
Бруто књиговодствена вриједност	9.601.315	-	-	9.601.315	8.917.413	-	-	8.917.413
Резервације за очекиване кредитне губитке (признате у осталој свеобухватној добити)	(1.598)	-	-	(1.598)	(1.343)	-	-	(1.343)
Књиговодствена вриједност	9.601.315	-	-	9.601.315	8.917.413	-	-	8.917.413
Специјална права вучења у ММФ-у								
Бруто књиговодствена вриједност	879	-	-	879	230	-	-	230
Исправка вриједности	-	-	-	-	-	-	-	-
Књиговодствена вриједност	879	-	-	879	230	-	-	230
Остала финансијска имовина								
Бруто књиговодствена вриједност	2.501	-	613	3.114	2.827	-	600	3.427
Исправка вриједности	(5)	-	(613)	(618)	(5)	-	(600)	(605)
Књиговодствена вриједност	2.496	-	-	2.496	2.822	-	-	2.822

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**6.1. Кредитни ризик (наставак)****6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)****б) Максимална изложеност кредитном ризику – Финансијски инструменти који нису предмет умањења**

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Књиговодствене вриједности		
Монетарно злато	291.561	254.088
Остала улагања	27.813	27.813
УКУПНО	319.374	281.901

Централна банка не држи колатерале и остала заложна средства у циљу покривања кредитног ризика. На дан 31. децембар 2020. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 613 хиљада КМ (На дан 31. децембар 2019. године Централна банка нема имовину која је доспјела, а ненаплаћена и има умањену имовину у износу од 600 хиљада КМ).

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Концентрација према кредитном рејтингу

Сљедеће табеле представљају анализу концентрације финансијске имовине Централне банке према композитном кредитном рејтингу уговорне стране на дан 31. децембар 2020. године и 31. децембар 2019. године:

У хиљадама КМ

31. децембар 2020.

Кредитни рејтинг	Готовина у страним валутама	Депозити код иностраних банака	Дужнички инструменти	Монетарно злато	Специјална права вучења у ММФ-у	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	1.743.280	2.164.263	-	-	-	-	3.907.543
AA+	-	-	1.283.772	-	-	-	-	1.283.772
AA	-	722.841	3.170.119	-	-	-	-	3.892.960
AA-	-	-	1.269.603	-	-	-	-	1.269.603
A+	-	391.013	-	-	-	-	-	391.013
A	-	875.542	-	-	-	-	-	875.542
A-	-	-	1.095.368	-	-	-	-	1.095.368
II ¹	-	410	-	291.561	879	-	27.813	320.663
BBB+	-	98.986	-	-	-	-	-	98.986
BBB	-	-	-	-	-	-	-	-
BBB-	-	-	618.190	-	-	-	-	618.190
Без рејтинга	142.202	-	-	-	-	2.496	-	144.698
УКУПНО	142.202	3.832.072	9.601.315	291.561	879	2.496	27.813	13.898.338

¹ Међународне институције (енг. International institutions)

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.1. Кредитни ризик (наставак)

6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)

У хиљадама КМ

31. децембар 2019.

Кредитни рејтинг	Готовина у страним валутама	Депозити код иностран- них банака	Дужнички инстру- менти	Монетарно злато	Специјална права вучења у ММФ-у	Остала финансијска имовина	Остала улагања	Укупно
AAA	-	1.842.449	2.190.752	-	-	-	-	4.033.201
AA+	-	-	1.273.212	-	-	-	-	1.273.212
AA	-	78.191	2.977.360	-	-	-	-	3.055.551
AA-	-	-	1.010.563	-	-	-	-	1.010.563
A+	-	547.273	-	-	-	-	-	547.273
A	-	408.740	-	-	-	-	-	408.740
A-	-	-	840.621	-	-	-	-	840.621
II ²	-	101	-	254.088	230	-	27.813	282.232
BBB+	-	226.011	-	-	-	-	-	226.011
BBB	-	-	624.905	-	-	-	-	624.905
BBB-	-	-	-	-	-	-	-	-
Без рејтинга	322.599	-	-	-	-	2.822	-	325.421
УКУПНО	322.599	3.102.765	8.917.413	254.088	230	2.822	27.813	12.627.730

² Међународне институције (eng. International institutions)

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**6.1. Кредитни ризик (наставак)****6.1.2. Концентрација кредитног ризика (наставак)****Географска концентрација ризика финансијске имовине са изложеношћу кредитном ризику**

Сљедеће табеле дају информацију о изложености финансијске имовине Централне банке кредитном ризику по књиговодственим вриједностима, разврстано по географским регијама на дан 31. децембар 2020. и 2019. године. За потребе ове објаве, Централна банка је разврстала изложености по регијама на основу домицилне земље уговорне стране:

У хиљадама КМ	ЕУ земље	Земље нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	Укупно
Готовина у страним валутама	-	-	142.202	142.202
Депозити код иностраних банака	2.864.987	967.085	-	3.832.072
Дужнички инструменти	9.601.315	-	-	9.601.315
Монетарно злато	-	291.561	-	291.561
Специјална права вучења у ММФ-у	-	879	-	879
Остала финансијска имовина	-	-	2.496	2.496
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
31. децембар 2020.	12.466.312	1.287.328	144.698	13.898.338

У хиљадама КМ	ЕУ земље	Земље нечланице ЕУ	Босна и Херцеговина	Укупно
Готовина у страним валутама	-	-	322.599	322.599
Депозити код иностраних банака	2.618.598	484.167	-	3.102.765
Дужнички инструменти	8.917.413	-	-	8.917.413
Монетарно злато	-	254.088	-	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	-	230	-	230
Остала финансијска имовина	-	-	2.822	2.822
Остала улагања	10	27.803	-	27.813
31. децембар 2019.	11.536.021	766.288	325.421	12.627.730

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**6.2. Тржишни ризик**

Тржишни ризик је ризик од промјене тржишне вриједности финансијске имовине и инструмената усљед промјене услова на финансијским тржиштима. Тржишни ризици са којима се Централна банка сусреће у свом пословању су: девизни ризик, каматни ризик и ризик цијене злата. Циљ управљања тржишним ризицима је контрола и управљање ризицима у оквиру прихватљивих параметара, с циљем оптимизације поврата.

У сврху квантификације ефеката тржишног ризика на вриједност девизних резерви Централна банка користи концепт „вриједности под ризиком“ (VaR – Value at Risk). Вриједност под ризиком представља статистичку мјеру која показује највећи могући губитак портфеља девизних резерви који може настати усљед промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева, уз одређени ниво поузданости за одређени временски интервал. Вриједност VaR за тржишни ризик се израчунава аналитичком (параметарском) методом, на основу средње вриједности добитка/губитка или стопе приноса посматраног портфеља и стандардне девијације посматраних података. Централна банка при обрачуну VaR примјењује ниво поузданости од 99% за временски интервал од десет дана.

За израчунавање вриједности VaR портфеља девизних резерви Централне банке, узимају се у обзир све позиције у портфељу девизних резерви које су изложене тржишним ризицима, односно девизном, каматном и цјеновном ризику. На дан 31. децембар 2020. године, изложеност девизних резерви Централне банке (VaR уз ниво поузданости 99% за временски интервал од десет дана) која укључује промјене цијена финансијских инструмената и промјене девизних курсева у односу на КМ, износи 61.117 хиљада КМ (2019.: 76.418 хиљада КМ), што представља еквивалент 0,44% укупне финансијске имовине (2019: 0,61% укупне финансијске имовине).

Вриједности VaR на дан 31. децембар 2020. године и на дан 31. децембар 2019. године израчуната је као збир компоненталних вриједности VaR:

- за депозите код иностраних банака (девизни VaR који проистиче из промјене девизних курсева),
- за дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит (каматни VaR који проистиче из промјене тржишних приноса, односно промјене тржишне цијене дужничких инструмената) и
- за монетарно злато (VaR због промјене еурске тржишне цијене монетарног злата).

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Каматни ризик	44.722	67.443
Ризик промјене еурске цијене монетарног злата	16.097	8.699
Девизни ризик	298	276
Укупно VaR	61.117	76.418

6.2.1. Девизни ризик

Девизни ризик је ризик промјене вриједности девизне имовине и обавеза усљед промјене девизног курса. Централна банка је изложена девизном ризику кроз трансакције у страним валутама. Управљање девизним ризиком проводи се првенствено кроз усклађивање валутне структуре имовине и обавеза Централне банке, као и постављањем квантитативних ограничења за изложеност девизном ризику.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**6.2. Тржишни ризик (наставак)****6.2.1. Девизни ризик (наставак)**

Управљање и контролу девизног ризика Централна банка осигурава строгим поштовањем одредби Закона о Централној банци и интерним актима Централне банке.

Највећи дио бруто девизних резерви држи се у EUR, а максималан износ који се може држати у другим конвертибилним валутама осим EUR не може бити већи од 50% од укупног износа несмањеног капитала и резерви Централне банке.

Централна банка је имала сљедећу девизну позицију на дан 31. децембра 2020. и 31. децембра 2019. године:

31. децембар 2020.

У хиљадама КМ	EUR	USD	Остале стране валуте	КМ	Укупно
Готовина у страним валутама	142.128	18	56	-	142.202
Депозити код иностраних банака	3.821.811	1.101	9.160	-	3.832.072
Дужнички инструменти	9.601.315	-	-	-	9.601.315
Монетарно злато	291.561	-	-	-	291.561
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	879	-	879
Остала финансијска имовина	24	-	-	2.472	2.496
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	13.856.849	1.119	10.095	30.275	13.898.338
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	6.172.457	6.172.457
Депозити банака	-	-	-	5.901.142	5.901.142
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	897.044	897.044
Остале финансијске обавезе	1.549	28	1	2.181	3.759
Укупно финансијске обавезе	1.549	28	1	12.972.824	12.974.402
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	13.855.300	1.091	10.094	(12.942.549)	923.936

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.1. Девизни ризик (наставак)

31. децембар 2019.

У хиљадама КМ	EUR	USD	Остале стране валуте	КМ	Укупно
Готовина у страним валутама	322.523	20	56	-	322.599
Депозити код иностраних банака	3.092.673	1.880	8.212	-	3.102.765
Дужнички инструменти	8.917.413	-	-	-	8.917.413
Монетарно злато	254.088	-	-	-	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-	230	-	230
Остала финансијска имовина	31	-	-	2.791	2.822
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно финансијска имовина	12.586.738	1.900	8.498	30.594	12.627.730
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	5.199.916	5.199.916
Депозити банака	-	-	-	5.743.619	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	880.675	880.675
Остале финансијске обавезе	1.194	13	1	2.696	3.904
Укупно финансијске обавезе	1.194	13	1	11.826.906	11.828.114
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	12.585.544	1.887	8.497	(11.796.312)	799.616

Централна банка није изложена ризику промјене курса EUR због аранжмана валутног одбора чиме је КМ везана за EUR по курсу 1 EUR : 1,95583 КМ.

6.2.2. Каматни ризик

Каматни ризик је ризик промјене тржишне вриједности финансијске имовине услед неповољних кретања каматних стопа. Каматним ризиком се управља одређивањем прихватљиве дужине трајања орочења и рока доспијећа финансијских инструмената у које се инвестира. Са дужим роком доспијећа финансијских инструмената у које су инвестирани девизне резерве, већи је и припадајући ризик промјене њихове тржишне вриједности. Максималан рок инвестирања депозита код иностраних банака је једна година, док је максималан рок инвестирања дужничких инструмената са фиксним приходом десет година.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

6.2. Тржишни ризик (наставак)

6.2.2. Каматни ризик (наставак)

Централна банка као основну мјеру изложености каматном ризику користи модификовано трајање дужничких инструмената. Модификовано трајање је мјера осјетљивости цијене финансијског инструмента на промјену каматне стопе, односно тржишног приноса дужничког инструмента. Модификовано трајање се изражава као број година и што је трајање дуже, већи је и каматни ризик. Модификовано трајање портфеља се израчунава као пондерисани просјек доспијећа новчаних токова појединачних финансијских инструмената у портфељу, при чему је пондер садашња вриједност новчаног тока. Током 2020. године модификована дурација је скраћена и износи 3,40 на дан 31. децембар 2020. (2019.: 3,93) да би се смањио каматни ризик и даље побољшала стабилност валутног одбора.

Сљедеће табеле приказују изложеност Централне банке каматном ризику на дан 31. децембар 2020. и 31. децембар 2019. године:

31. децембар 2020.		Од 3	Од 1	Преко			
У хиљадама КМ		До 3	до 12	до 3	3	Укупно	
		мјесеца	мјесеци	године	године	Бескаматно	
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	-	142.202	142.202
Депозити код иностраних банака	2.767.073	1.066.938	-	-	-	(1.939)	3.832.072
Дужнички инструменти	1.877.063	7.652.849	-	-	-	71.403	9.601.315
Монетарно злато	-	-	-	-	-	291.561	291.561
Специјална права вучења у ММФ-у	879	-	-	-	-	-	879
Остала финансијска имовина	8	5	-	-	-	2.483	2.496
Остала улагања	-	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	4.645.023	8.719.792	-	-	-	533.523	13.898.338
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	-	6.172.457	6.172.457
Депозити банака	3.109.052	-	-	-	-	2.792.090	5.901.142
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	-	897.044	897.044
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	-	3.759	3.759
Укупно финансијске обавезе	3.109.052	-	-	-	-	9.865.350	12.974.402
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	1.535.971	8.719.792	-	-	-	(9.331.827)	923.936

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**6.2. Тржишни ризик (наставак)****6.2.2. Каматни ризик (наставак)****31. децембар 2019.**

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Бескаматно	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3			
	мјесеца	мјесеци	године	године		
Готовина у страним валутама	-	-	-	-	322.599	322.599
Депозити код иностраних банака	2.176.220	927.968	-	-	(1.423)	3.102.765
Дужнички инструменти	1.828.701	7.020.280	-	-	68.432	8.917.413
Монетарно злато	-	-	-	-	254.088	254.088
Специјална права вучења у ММФ-у	230	-	-	-	-	230
Остала финансијска имовина	10	29	15	-	2.768	2.822
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно финансијска имовина	4.005.161	7.948.277	15	-	674.277	12.627.730
Новчанице и кованице у оптицају	-	-	-	-	5.199.916	5.199.916
Депозити банака	3.014.461	-	-	-	2.729.158	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних институција	-	-	-	-	880.675	880.675
Остале финансијске обавезе	-	-	-	-	3.904	3.904
Укупно финансијске обавезе	3.014.461	-	-	-	8.813.653	11.828.114
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	990.700	7.948.277	15	-	(8.139.376)	799.616

6.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности се односи на могуће потешкоће у брзој ликвидацији дијела имовине, што је могуће у ситуацији у којој су тржишни услови неповољни и такођер и када дође до непожељног кретања цијена.

Под појмом ликвидне имовине дефинише се имовина чија конверзија у новчана средства подразумијева минималне трансакционе трошкове и чија је вриједност најближа тржишној вриједности.

С обзиром на обавезу гарантовања конвертибилности КМ, дневна ликвидност мора бити обезбијеђена рочном усклађеношћу девизних резерви Централне банке.

Оквир за ликвидност треба да усклади прогнозиране потенцијалне потребе за ликвидношћу са одговарајућим ликвидним инструментима. Ликвидност сваког појединачног финансијског инструмента подобног за инвестирање треба да буде размотрена на одговарајући начин прије него што се изврши инвестирање у тај инструмент.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**6.3. Ризик ликвидност (наставка)**

Анализа рочности

Рочност финансијских обавеза Централне банке на дан 31. децембар 2020. и 2019. године приказана је у табелама у наставку на основу преосталог уговорног доспијећа од датума извјештавања.

Новчанице и кованице у оптицају су распоређене у период до три мјесеца.

31. децембар 2020.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Без	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3		одређеног	
Новчанице и кованице у оптицају	6.172.457					6.172.457
Депозити банака	5.901.142					5.901.142
Депозити Владе и осталих јавних институција	897.044					897.044
Остале финансијске обавезе	3.759	-	-	-		3.759
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	12.974.402	-	-	-	-	12.974.402

31. децембар 2019.

У хиљадама КМ	До 3	Од 3	Од 1	Преко 3	Без	Укупно
	мјесеца	до 12	до 3		одређеног	
Новчанице и кованице у оптицају	5.199.916	-	-	-	-	5.199.916
Депозити банака	5.743.619	-	-	-	-	5.743.619
Депозити Владе и осталих јавних институција	880.675	-	-	-	-	880.675
Остале финансијске обавезе	3.904	-	-	-		3.904
УКУПНО ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	11.828.114	-	-	-	-	11.828.114

7. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ

За годину која завршава
31. децембра

	2020.	2019.
Каматни приходи по основу:		
Дужничких инструмената (Напомена 17)	37.922	40.042
Ефеката негативне пасивне каматне стопе на депозите домаћих комерцијалних банака	13.789	11.093
Финансијске имовине по амортизованом трошку	10	43
Укупно	51.721	51.178
Каматни расходи по основу:		
Ефеката негативних каматних стопа за депозите код иностраних банака	(17.573)	(12.805)
Ефеката негативних каматних стопа за дужничке инструменте (Напомена 17)	(14.624)	(13.553)
Укупно	(32.197)	(26.358)
Нето каматни приходи	19.524	24.820

Основицу за обрачун прихода од камата на депозите домаћих комерцијалних банака генерише укупан износ депозита домаћих комерцијалних банака на рачунима резерви током десетодневног обрачунског периода, који се састоји од износа обавезне резерве и износа изнад обавезне резерве.

Централна банка не примјењује стопу накнаде на износ средстава обавезне резерве, док се на износ средстава изнад обавезне резерве примјењује стопа накнаде која је везана за каматну стопу на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке. Накнада на износ средстава изнад обавезне резерве износила је 50% од каматне стопе на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке до 1. маја 2019. године. Почевши од 1. маја 2019. године, накнада на износ средстава изнад обавезне резерве је обрачунавана по каматној стопи на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке. Просјечно стање износа изнад обавезне резерве за 2020. годину износи 2.713.272 хиљаде КМ (2019.: 3.013.724 хиљаде КМ).

Ефекти негативних каматних стопа на депозите домаћих комерцијалних банака су резултат негативне каматне стопе на износ средстава изнад обавезне резерве. Током извјештајних периода стопе накнада на износ средстава изнад обавезне резерве су биле како слиједи:

Каматна стопа на стално
расположиву могућност
депоновања код Европске
централне банке

Период	Стопа накнаде	Каматна стопа на стално расположиву могућност депоновања код Европске централне банке
2020.		
од 1 јануара до 31. децембра	(0,50)%	(0,50)%
2019.		
од 1. јануара до 30. априла	(0,20)%	(0,40)%
од 1. маја до 11. септембра	(0,40)%	(0,40)%
од 12. септембра до 31. децембра	(0,50)%	(0,50)%

Више информација везано за политику обавезне резерве Централне банке објављено је у Напомени 23.

Ефекти негативних каматних стопа од каматносно финансијске имовине су резултат негативних каматних стопа и приноса обрачунатих на депозите код иностраних банака и дужничке инструменте, а које се, у складу с актуелним тржишним условима и дозвољеним законским захтјевима за инвестирање девизних резерви Централне банке, нису могле избјећи.

7. НЕТО КАМАТНИ ПРИХОДИ (НАСТАВАК)

Ефекти негативних каматних стопа на депозите код иностраних банака укључују износ од 12.605 хиљада КМ на орочене депозите и износ од 4.968 хиљада КМ на депозите по виђењу (2019.: укључивали су износ од 10.018 хиљада КМ на орочене депозите и износ од 2.787 хиљада КМ на депозите по виђењу).

8. НЕТО ПРИХОДИ ОД НАКНАДА И ПРОВИЗИЈА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2020.	2019.
Приходи од накнада и провизија по основу:		
услуга за домаће комерцијалне банке	16.765	16.377
услуга за Владу и друге небанкарске комитенте	1.296	1.288
Укупно	18.061	17.665
Расходи од накнада и провизија по основу:		
чувања и осталих расхода за дужничке инструменте	(649)	(605)
транзакција са банкама у иностранству	(34)	(34)
осталих расхода од накнада и провизија	(6)	(7)
Укупно	(689)	(646)
Нето приходи од накнада и провизија	17.372	17.019

Централна банка обрачунава приходе од накнада и провизија према утврђеним тарифама за своје услуге (Напомена 3.1.2.). Приходи од накнада и провизија од услуга за домаће комерцијалне банке се доминантно генеришу од пружања услуга у платном систему и систему за поравнања. Током 2020. године ове услуге су генерисале приход од накнада и провизија у износу од 13.656 хиљада КМ (2019: 13.661 хиљада КМ).

9. НЕТО РЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ОД ПРОДАЈЕ ДУЖНИЧКИХ ИНСТРУМЕНАТА ПО ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ КРОЗ ОСТАЛУ СВЕОБУХВАТНУ ДОБИТ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2020.	2019.
Реализовани добити	1.578	238
Реализовану губици	-	-
Нето реализовани добити од продаје дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	1.578	238

Одговарајући износи реализованих добитака по основу отпуштања резервација за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте су приказани у Напомени 6.1.1.

10. НЕТО (ГУБИЦИ) / ДОБИЦИ ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2020.	2019.
Нето нереализовани (губици) / добици од курсних разлика	(328)	267
Нето реализовани добици од курсних разлика	144	40
Нето (губици) / добици од курсних разлика	(184)	307

11. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2020.	2019.
Нето ефекти усклађивања вриједности нумизматичких збирки	147	109
Приход од донација	50	98
Остали приходи	48	20
Приход од дивиденде (Напомена 21)	-	623
УКУПНО	245	850

12. ТРОШКОВИ ОСОБЛИА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2020.	2019.
Плате	9.990	10.645
Доприноси и друге накнаде на плате	5.679	6.064
Остала примања запослених	2.093	2.019
Доприноси и друге накнаде на остала примања запослених	665	665
Нето повећања у резервацијама за отпремнине запосленим (Напомена 25)	151	277
УКУПНО	18.578	19.670

Трошкови запослених укључују 3.544 хиљаде КМ (2019: 3.749 хиљада КМ) обавезних доприноса за пензионо осигурање плаћених јавним заводима за пензионо осигурање у БиХ. Доприноси се рачунају као постотак бруто плате.

Остала примања запослених углавном чине трошкови по основу накнада за топли оброк, превоз и регрес.

Током 2020. године просјечан број запослених износио је 366 (2019: 371).

13. АДМИНИСТРАТИВНИ И ОСТАЛИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2020.	2019.
Трошкови производње и дизајна новчаница и кованица	2.855	1.959
Трошкови одржавања платних система	1.613	1.426
Трошкови ИТ инфраструктуре	781	765
Трошкови одржавања	648	497
Остали административни и оперативни трошкови	3.210	3.305
УКУПНО	9.107	7.952

14. НЕТО (ПОВЕЋАЊЕ) / ОТПУШТАЊЕ РЕЗЕРВАЦИЈА ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2020.	2019.
Добици од очекиваних кредитних губитака од:		
Депозита код иностраних банака:	4.537	4.940
<i>Промјена у обрачуну PD-а (Напомене 6.1.i 6.1.1.)</i>	-	2.117
<i>Отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке</i>	4.537	2.823
Дужничких инструмената:	399	8.022
<i>Промјена у обрачуну PD-а (Напомене 6.1.i 6.1.1.)</i>	-	7.704
<i>Отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке</i>	399	318
Остале финансијске имовине:	7	7
<i>Отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке</i>	7	7
Специјалних права вучења у ММФ-у:	-	-
<i>Отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке</i>	-	-
	4.943	12.969
Губици од очекиваних кредитних губитака од:		
Депозита код иностраних банака	(4.620)	(3.129)
Дужничких инструмената	(713)	(424)
Остале финансијске имовине	(20)	(7)
Специјалних права вучења у ММФ-у	-	-
	(5.353)	(3.560)
Нето (повећање) / отпуштање резервација за очекиване кредитне губитке	(410)	9.409

15. ГОТОВИНА У СТРАНИМ ВАЛУТАМА

Готовина у страним валутама се држи у трезорима Централне банке. Готовина у страним валутама, анализирана према валутама, приказана је како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Готовина у страним валутама:		
- EUR	142.128	322.523
- CHF	39	39
- USD	18	20
- GBP	17	17
УКУПНО	142.202	322.599

16. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА

Депозити код иностраних банака представљају инвестиране девизне резерве Централне банке које се држе на рачунима страних централних и комерцијалних банака. Укључују депозите по виђењу и орочене депозите.

Анализа орочених депозита и депозита по виђењу код иностраних банака према валутама дата је како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Орочени депозити:		
- EUR	2.391.656	2.308.476
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(628)	(495)
	2.391.028	2.307.981
Депозити по виђењу:		
- EUR	1.430.953	784.914
- CHF	7.089	5.999
- GBP	2.080	2.220
- USD	1.101	1.880
	1.441.223	795.013
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(179)	(229)
	1.441.044	794.784
УКУПНО	3.832.072	3.102.765

16. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Орочени депозити код иностраних банака, анализирани према преосталој уговореној рочности, дати су како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
До мјесец дана	1.032.703	1.184.603
Од једног до два мјесеца	253.800	155.675
Од два до три мјесеца	525.637	272.789
Од три до четири мјесеца	96.154	192.865
Од четири до дванаест мјесеци	483.362	502.544
Укупно	2.391.656	2.308.476
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(628)	(495)
УКУПНО	2.391.028	2.307.981

Током 2020. године негативне каматне стопе на депозите по виђењу деноминоване у EUR су се кретале у распону од 0,75% до 0,40% годишње (2019: негативне каматне стопе од 0,75% до 0,30% годишње), а негативне каматне стопе на орочене депозите су се кретале у распону од 0,60% до 0,33% годишње (2019: од 0,52% до 0,34% годишње).

Депозити код иностраних банака укључују негативну обрачунату камату у износу од 1.939 хиљада КМ на дан 31. децембар 2020. године (2019: укључивали су негативну обрачунату камату у износу од 1.423 хиљаде КМ).

Просјечна стопа негативног ефективног приноса на депозите је износила 0,50% годишње (2019: 0,42% годишње).

Анализа депозита код иностраних банака према врсти банке у коју су инвестирани дата је како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Иностране централне банке	2.375.955	1.594.746
Иностране комерцијалне банке	1.456.924	1.508.743
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке (Напомена 6.1.1.)	(807)	(724)
УКУПНО	3.832.072	3.102.765

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за депозите код иностраних банака на датуме извјештавања је објављено у Напомени 6.1.2.

16. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Депозити код иностраних банака, анализирани према земљи у којој су средства инвестирана, дати су како слиједи:

	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
У хиљадама КМ		
Француска		
Орочени депозити	1.035.892	391.166
Депозити по виђењу	78.200	78.200
	1.114.092	469.366
Њемачка		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	1.068.666	421.679
	1.068.666	421.679
Велика Британија		
Орочени депозити	486.390	408.933
Депозити по виђењу	-	-
	486.390	408.933
Швајцарска		
Орочени депозити	479.888	482.345
Депозити по виђењу	410	101
	480.298	482.446
Словачка		
Орочени депозити	389.486	156.285
Депозити по виђењу	-	-
	389.486	156.285
Луксембург		
Орочени депозити	-	869.747
Депозити по виђењу	234.599	234.598
	234.599	1.104.345
Низоземска		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	58.650	58.649
	58.650	58.649
САД		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	698	1.786
	698	1.786
Укупно орочени депозити	2.391.656	2.308.476
Укупно депозити по виђењу	1.441.223	795.013
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(807)	(724)
УКУПНО	3.832.072	3.102.765

17. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Сви дужнички инструменти су класификовани по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит и представљају средства девизних резерви инвестирана у ликвидне државне владине обвезнице земаља Еврозоне. Портфељ се састоји од краткорочних и дугорочних обвезница влада са фиксном каматном стопом. Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит су деноминовани у EUR.

Аналитичка структура дужничких инструмента по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Купонски дужнички инструменти	8.522.422	8.848.981
Обрачуната камата на купонске дужничке инструменте	67.513	68.432
	8.589.935	8.917.413
Дисконтни дужнички инструменти	1.007.490	-
Нето премија на дисконтне дужничке инструменте	3.890	-
	1.011.380	-
УКУПНО	9.601.315	8.917.413

На дан 31. децембар 2020. године резервације за очекиване кредитне губитке за дужничке инструменте, признате у осталој свеобухватној добити, износе 1.598 хиљада КМ (31. децембар 2019. године: 1.343 хиљаде КМ). Нето исправка вриједности за очекиване кредитне губитке за годину која је завршила 31. децембра 2020. године призната у добит или губитак износи 314 хиљада КМ (2019: нето добици у износу од 7.598 хиљада КМ) (Напомена 14).

Просјечна стопа ефективног приноса на дужничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит износила је 0,27% годишње (2019: просјечна стопа ефективног приноса износила је 0,32% годишње).

Дужнички инструменти по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит, анализирани према земљи у коју су средства инвестирана, дати су како слиједи:

	31. децембар 2020.		31. децембар 2019.	
	У хиљадама КМ	%	У хиљадама КМ	%
Француска	3.170.119	33,02	2.977.360	33,39
Њемачка	1.442.399	15,02	1.448.191	16,24
Белгија	1.269.603	13,22	1.010.563	11,33
Шпанија	1.095.368	11,41	840.620	9,43
Низоземска	721.864	7,52	742.561	8,33
Аустрија	716.421	7,46	689.066	7,73
Италија	618.190	6,44	624.905	7,01
Финска	567.351	5,91	584.147	6,54
УКУПНО	9.601.315	100,00	8.917.413	100,00

Више информација о распону композитног кредитног рејтинга и концентрацији кредитног ризика Централне банке за дужничке инструменте на датуме извјештавања је објављено у Напомени 6.1.2.

17. ДУЖНИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (НАСТАВАК)

Кретање дужничких инструмената по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит током извјештајних периода дато је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2020.	2019.
На дан 1. јануар	8.917.413	8.225.439
Куповине током године	3.077.979	3.156.187
Продаје током године	(316.129)	(258.849)
Приход од камата признат током године (Напомена 7)	37.922	40.042
Ефекти негативних каматних стопа признати током године (Напомена 7)	(14.624)	(13.553)
Доспијећа дужничких инструмената	(2.065.454)	(2.198.367)
Доспијећа купона	(117.465)	(111.349)
Нето нереализована промјена у фер вриједности током године	81.673	77.863
На дан 31. децембар	9.601.315	8.917.413

Дужнички инструменти, анализирани по њиховом преосталом уговореном доспијећу, дати су како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
До 3 мјесеца	422.511	413.804
Од 3 до 12 мјесеци	2.382.176	1.657.217
Од 1 до 3 године	1.750.147	1.694.727
Преко 3 године	5.046.481	5.151.665
УКУПНО	9.601.315	8.917.413

Без обзира на уговорена доспијећа дужничких инструмената, они се сматрају ликвидним за задовољавање потреба за ликвидношћу у било којем тренутку. Диверзификација улагања у дужничке инструменте са различитим доспијећима врши се због постојања довољно ликвидне финансијске имовине Централне банке у страном валути. Диверзификација не ограничава продају дужничких инструмената у случају потребе.

18. МОНЕТАРНО ЗЛАТО

Фер вриједност монетарног злата на дан 31. децембар 2020. године износи 291.561 хиљаду КМ, што представља 96.000 унци злата по вриједности од 3.037 КМ по унци (2019: 254.088 хиљада КМ, што је представљало 96.000 унци злата по вриједности од 2.647 КМ по унци). Монетарно злато је деноминовано у EUR.

Ефекти промјена фер вриједности монетарног злата у извјештајним периодима су дати у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2020.	2019.
Почетно стање	254.088	209.996
Нето промјена у фер вриједности током године	37.473	44.092
Закључно стање	291.561	254.088

19. ОСТАЛА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Потраживања од домаћих банака	1.756	1.833
Потраживања од службеника по основу мањка готовог новца	600	600
Жиро рачуни	411	575
Остала разна финансијска имовина	347	419
Укупно	3.114	3.427
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(618)	(605)
Укупно остала финансијска имовина	2.496	2.822
Унапријед плаћени трошкови	8.933	7.539
Нумизматичке збирке	986	840
Остала разна нефинансијска имовина	256	256
Укупно остала нефинансијска имовина	10.175	8.635
УКУПНО	12.671	11.457

На дан 31. децембар 2020. године унапријед плаћени трошкови укључују трошкове по основу производње новчаница и кованица у износу од 7.860 хиљада КМ (31. децембар 2019: 6.973 хиљаде КМ насталих по основу производње новчаница и кованица). Како је објашњено у Напомени 3.10. ови трошкови се почетно разграничавају и накнадно амортизују кроз период од пет година.

20. НЕКРЕТНИНЕ, ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

У хиљадама КМ					Некретнине		Софтвери и	Нематеријална	
	Земљиште и зграде	Опрема и намјештај	Возила	Остало	Имовина у припреми	и опрема укупно	нематеријална имовина	имовина у припреми	Нематеријална имовина укупно
Набавна вриједност									
На дан 1. јануар 2019.	44.368	25.587	1.910	1.041	29	72.935	15.017	284	15.301
Набавке	-	-	-	-	5.620	5.620	-	691	691
Стављено у употребу	-	804	-	30	(834)	-	616	(616)	-
Отписи и отуђења	-	(1.415)	(47)	(2)	-	(1.464)	(172)	-	(172)
На дан 31. децембар 2019.	44.368	24.976	1.863	1.069	4.815	77.091	15.461	359	15.820
Набавке	-	-	-	-	2.289	2.289	-	162	162
Стављено у употребу	-	1.845	-	20	(1.866)	(1)	150	(150)	-
Отписи и отуђења	-	(816)	(183)	-	-	(999)	(3)	-	(3)
На дан 31. децембар 2020.	44.368	26.005	1.680	1.089	5.238	78.380	15.608	371	15.979
Акумулирана амортизација									
На дан 1. јануар 2019.	5.395	20.552	1.530	781	-	28.258	13.959	-	13.959
Трошак амортизације	579	1.255	93	49	-	1.976	470	-	470
Отписи и отуђења	-	(1.408)	(47)	(2)	-	(1.457)	(172)	-	(172)
На дан 31. децембар 2019.	5.974	20.399	1.576	828	-	28.777	14.257	-	14.257
Трошак амортизације	579	1.346	78	38	-	2.041	491	-	491
Отписи и отуђења	-	(815)	(183)	-	-	(998)	(3)	-	(3)
На дан 31. децембар 2020.	6.553	20.930	1.471	866	-	29.820	14.745	-	14.745
Нето књиговодствена вриједност									
На дан 1. јануар 2020.	38.394	4.577	287	241	4.815	48.314	1.204	359	1.563
На дан 31. децембар 2020.	37.815	5.075	209	223	5.238	48.560	863	371	1.234

Имовина у припреми се највећим дијелом односи на куповину земљишта за нове пословне просторије Централне банке за Главну јединицу у Сарајеву. На датуме извјештавања, Централна банка није имала никаквих терећења по основу својих некретнина, опреме и нематеријалне имовине.

21. ОСТАЛА УЛАГАЊА

Структура осталих улагања је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
<i>Власнички инструменти</i>		
Акције BIS-а (Напомена 29)	27.803	27.803
Акције SWIFT-а	10	10
УКУПНО	27.813	27.813

Власнички инструменти се састоје од обичних акција BIS банке по номиналној вриједности од 5.000 SDR по акцији (плаћених у износу од 25% њихове номиналне вриједности од стране бивше Југославије). У складу са Статутом BIS-а, преосталих 75% номиналне вриједности акција се уплаћује по позиву BIS-а од стране Централне банке. Акције BIS банке су искључиво у власништву централних банака и монетарних власти, укључујући и Централну банку. Дионицама BIS банке се не тргује.

Акције SWIFT-а се састоје од двије обичне акције и њихова укупна вриједност је 10 хиљада КМ.

Акције BIS-а и SWIFT-а представљају некотиране власничке инструменте чија се фер вриједност не може поуздано утврдити и стога се евидентирају по трошку стицања.

Током године Централна банка није примила дивиденду по основу акција BIS-а због одлуке BIS банке да цјелокупан годишњи профит трансферише на одговарајуће позиције резерви (2019. године Централна банка је примила дивиденду у износу од 623 хиљаде КМ) (Напомена 11).

22. НОВЧАНИЦЕ И КОВАНИЦЕ У ОПТИЦАЈУ

Новчанице и кованице у оптицају се могу анализирати на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	2020.	2019.
Новчанице и кованице у оптицају на дан 1. јануар	5.199.916	4.750.614
Нето повећање током године	972.541	449.302
Новчанице и кованице у оптицају на дан 31. децембар	6.172.457	5.199.916

22. НОВЧАНИЦЕ И КОВАНИЦЕ У ОПТИЦАЈУ (НАСТАВАК)

	Апоен	31. децембар 2020.		31. децембар 2019.	
		Комада	Вриједност у хиљадама КМ	Комада	Вриједност у хиљадама КМ
Кованице	0,05	81.761.386	4.088	77.246.288	3.862
Кованице	0,10	117.249.537	11.725	112.021.868	11.202
Кованице	0,20	84.840.207	16.968	81.275.215	16.255
Кованице	0,50	41.308.086	20.654	38.932.789	19.466
Кованице	1	59.456.249	59.456	57.804.822	57.805
Кованице	2	16.415.974	32.832	14.951.396	29.903
Кованице	5	12.548.849	62.744	11.945.662	59.728
Укупно кованице		413.580.288	208.467	394.178.040	198.221
Новчанице	10	13.551.703	135.517	13.746.862	137.469
Новчанице	20	10.068.856	201.377	8.762.192	175.244
Новчанице	50	24.556.493	1.227.825	20.561.074	1.028.054
Новчанице	100	34.926.392	3.492.639	27.672.872	2.767.287
Новчанице	200	4.533.156	906.632	4.468.203	893.641
Укупно новчанице		87.636.600	5.963.990	75.211.203	5.001.695
УКУПНО		501.216.888	6.172.457	469.389.243	5.199.916

23. ДЕПОЗИТИ БАНАКА

Структура депозита банака приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Депозити домаћих комерцијалних банака	5.900.698	5.743.011
Рачуни резерви организационих дијелова Централне банке	411	575
Посебни депозити домаћих комерцијалних банака – блокирана средства	33	33
УКУПНО	5.901.142	5.743.619

Депозити домаћих комерцијалних банака служе за испуњавање политике обавезне резерве Централне банке као и за поравнање платних трансакција између комерцијалних банака међусобно и трансакција комерцијалних банака са Централном банком. На дан 31. децембар 2020. године укупан износ од 5.900.698 хиљада КМ представља депозите 24 банке (2019: износ од 5.743.011 хиљада КМ представљао је депозите 24 банке).

Депозити банака укључују негативну обрачунату камату у износу од 1.302 хиљаде КМ на дан 31. децембар 2020. године (31. децембар 2019: укључивали су негативну обрачунату камату у износу од 1.304 хиљаде КМ).

23. ДЕПОЗИТИ БАНАКА (НАСТАВАК)

Основицу за обрачун обавезне резерве домаћих комерцијалних банака чине депозити и позајмљена средства без обзира у којој валути су средства изражена.

Централна банка дефинише јединствену стопу обавезне резерве коју примјењује на основицу обавезне резерве једнако за све домаће комерцијалне банке. Стопа обавезне резерве износи 10% на датуме извјештавања и за извјештајне периоде.

Износи изнад обавезне резерве су депозити домаћих комерцијалних банака које оне добровољно држе на својим рачунима резерви. Централна банка обрачунава камату на те депозите. Политика за обрачун камата на депозите домаћих комерцијалних банака у извјештајним периодима је дата у Напомени 7.

Глобална пандемија COVID-19 није довела до повлачења износа изнад обавезне резерве домаћих комерцијалних банака. Као што је претходно наведено, ови износи представљају средства која су домаће комерцијалне банке одабрале да држе на својим рачунима резерви, без било којих ограничења од стране Централне банке (погледати Напомену 3.16.).

24. ДЕПОЗИТИ ВЛАДЕ И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ИНСТИТУЦИЈА

Структура депозита Владе и осталих јавних институција приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Буџетски депозити институција БиХ	579.869	553.745
Депозити осталих јавних институција	231.805	176.640
Депозити осталих домаћих влада и владиних институција	85.047	150.285
Депозитни рачун по трансакцијама ММФ-а	323	5
УКУПНО	897.044	880.675

25. РЕЗЕРВИСАЊА

Резервисања се односе на резервисања за отпремнине запосленим и резервисања за потенцијалне обавезе по основу судских спорова.

Промене у резервацијама за обавезе и трошкове приказане су у сљедећој табели:

У хиљадама КМ

			2020.
	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Укупно
На дан 1. јануар	-	1.394	1.394
Ослобађање резервација	-	(13)	(13)
Повећање у резервацијама	-	164	164
Укупно признато у добит или губитак	-	151	151
Плаћени износи	-	(131)	(131)
На дан 31. децембар	-	1.414	1.414

У хиљадама КМ

			2019.
	Судски спорови	Отпремнине запосленим	Укупно
На дан 1. јануар	-	1.259	1.259
Ослобађање резервација	-	(7)	(7)
Повећање у резервацијама	-	284	284
Укупно признато у добит или губитак	-	277	277
Плаћени износи	-	(142)	(142)
На дан 31. децембар	-	1.394	1.394

26. ПРЕУЗЕТЕ И ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

Судски спорови

Централна банка се појављује као тужена страна у неколико судских процеса који произлазе из њеног пословања. Централна банка оспорава те тужбе и на основу правног савјета сматра да исти неће довести до других материјално значајних обавеза.

Преузете обавезе

На дан 31. децембар 2020. године и 2019. године Централна банка нема уговорених обавеза које нису признате.

27. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Структура осталих обавеза дата је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Добављачи	1.932	2.095
ММФ-ови рачуни број 1 и 2 (Напомена 33)	1.587	1.657
Обрачунате обавезе за трошкове текућег периода	135	88
Депозити Свјетске банке	101	52
Остале разне финансијске обавезе	4	12
Укупно остале финансијске обавезе	3.759	3.904
Нефинансијске обавезе по разним основама	106	95
Наплаћени и одложени приходи будућег раздобља	54	98
Укупно остале нефинансијске обавезе	160	193
УКУПНО	3.919	4.097

28. НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ И РАСПОДЈЕЛА ДОБИТИ

Сљедећа табела приказује компоненте рачуна добити и губитка за извјештајне периоде за који је дато додатно објашњење у сврху потпуног разумијевања оствареног годишњег резултата Централне банке:

У хиљадама КМ	2020.	2019.
ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ ПРИЈЕ РЕЗЕРВАЦИЈА ЗА ОЧЕКИВАНЕ КРЕДИТНЕ ГУБИТКЕ	8.318	13.166
Нето (повећање) / смањење у резервацијама за очекиване кредитне губитке	(410)	9.409
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ	7.908	22.575

Пад финансијског резултата прије резервација за очекиване кредитне губитке у 2020. години у односу на 2019. годину одражава последице операција Централне банке које је било неопходно предузети с циљем очувања стабилности домаће валуте, гарантовања конвертибилности КМ и доприноса свеукупној финансијској стабилности у БиХ. Значајан раст монетарне пасиве Централне банке је доминантно проузрокован RFI аранжманом који је Централну банку изложио додатним каматним расходима по основу њених бруто девизних резерви.

Узимајући у обзир функцију Централне банке, основне циљеве и задатке, износ нето добити се не може користити као финансијска мјера успјешног пословања Централне банке и ова финансијска информација је дата искључиво у сврху финансијског објављивања. Финансијску мјеру успјешног пословања Централне банке представља поштовање аранжмана валутног одбора (Напомена 4).

28. НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ И РАСПОДЈЕЛА ДОБИТИ (НАСТАВАК)

Расподјела нето добити Централне банке врши се сагласно Закону о Централној банци.

Одредбама Закона о Централној банци дефинисани су критерији расподјеле нето добити, по којима Централна банка усмјерава 60% текуће добити на рачун институције задужене за буџет БиХ, уколико задовољи критериј да износ почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) буде једнак 5,00% укупног износа монетарне пасиве.

Овај однос, прије расподјеле добити у 2020. години износио је 4,34% (2019: 4,56%). Сагласно одлуци Управног одбора, цијели износ нето добити за финансијску 2020. годину у износу од 7.908 хиљада КМ је алоциран у генералне резерве (задржану добит) Централне банке (2019: укупна нето добит за финансијску 2019. годину у износу од 22.575 хиљада КМ је била алоцирана у генералне резерве (задржану добит) Централне банке).

2020.

Прије расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	12.970.643
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	562.295
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)/ монетарна пасива	4,34%

Расподјела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије расподјеле	7.908
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	7.908

Након расподјеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	12.970.643
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	570.203
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)/ монетарна пасива	4,40%

28. НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ И РАСПОДЈЕЛА ДОБИТИ (НАСТАВАК)

2019.

Прије расподеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	11.824.210
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	539.720
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)/ монетарна пасива	4,56%

Расподјела добити

	(у хиљадама КМ)
Нето добит прије расподеле	22.575
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	22.575

Након расподеле добити

	(у хиљадама КМ)
Монетарна пасива	11.824.210
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	562.295
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)/ монетарна пасива	4,76%

29. КАПИТАЛ

Структура капитала је приказана у следећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Почетни капитал	25.000	25.000
Генералне резерве (задржана добит)	545.203	537.295
Остале резерве	31.300	31.300
Резерве фер вриједности за дужничке и власничке инструменте по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	291.527	211.373
Резервације за очекиване кредитне губитке	1.598	1.343
Резерве фер вриједности за монетарно злато	87.703	50.230
УКУПНО	982.331	856.541

Почетни капитал

Почетни капитал представља номинални капитал који је према Закону о Централној банци уплаћен 12. јуна 1998. године.

Генералне резерве (задржана добит)

Генералне резерве (задржана добит) чини акумулирана недистрибуирана добит Централне банке од почетка њеног рада, 11. августа 1997. године. Статус генералних резерви (задржане добити) је у надлежности Управног одбора Централне банке. Генералне резерве (задржана добит) се примарно користе за алокацију нето профита или губитка Централне банке, како је прописано Законом о Централној банци.

29. КАПИТАЛ (НАСТАВАК)Остале резерве

Остале резерве се односе на:

- резерве од донација у износу од 3.497 хиљада КМ, и односе се на новчане донације примљене од Савјета министара Босне и Херцеговине 12 јуна 1998 године. Статус ових резерви је регулисан Одлуком Управног одбора Централне банке уз одобрење Предсједништва Босне и Херцеговине. Право располагања резервама од донација је у надлежности Управног одбора Банке.
- средства примљена у складу са Споразумом о сукцесији бивше Југославије у износу од 27.803 хиљаде КМ и односе се на акције BIS-а (погледати Напомену 21).

Резерве фер вриједности

Резерве фер вриједности за дужничке инструменте и монетарно злато представљају кумулативне нереализоване добитке и губитке који настају због промјена тржишне вриједности ових финансијских инструмената током њиховог држања. Ови добици и губици нису расположиви за било коју расподелу. Повећање у резервама фер вриједности доминантно генерише укупну свеобухватну добит у извјештајним периодима.

Резервације за очекиване кредитне губитке

Резервације за очекиване кредитне губитке односе се на дужничке инструменте мјерене по фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит. За више информација погледати Напомену 6.1.1.

30. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

За потребе Извјештаја о новчаним токовима новац и новчани еквиваленти се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	1.325.647	1.381.184
Девизни депозити по виђењу	1.441.223	795.013
Готовина у страним валутама	142.202	322.599
Жиро рачуни	879	230
Специјална права вучења у ММФ-у	411	575
Укупно	2.910.362	2.499.601
Умањено за исправку вриједности за очекиване кредитне губитке	(674)	(629)
УКУПНО	2.909.688	2.498.972

30. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (НАСТАВАК)

Промјене у очекиваним кредитним губицима на новац и новчане еквиваленте су дати у наставку:

У хиљадама КМ	2020.	2019.
На дан 1. јануар	629	1.619
Девизни депозити по виђењу	(50)	(242)
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца или краће, од датума стицања	95	(748)
Готовина у страним валутама	-	-
Специјална права вучења у ММФ-у	-	-
Жиро рачуни	-	-
На дан 31. децембар	674	629

31. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Централна банка у оквиру свог редовног пословања ступа у трансакције са повезаним лицима. Имајући у виду да је Централна банка основана актом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а да је почетни капитал уплаћен од стране Савјета министара Босне и Херцеговине, трансакције које се одвијају у оквиру редовних операција Централне банке са државом и државним институцијама представљају трансакције са повезаним лицима. У складу са Законом о Централној банци, Централна банка дјелује као агент државе БиХ и других државних институција. Централна банка прима депозите од државе БиХ и других државних институција и дјелује стриктно у име и по налогу депонента.

31. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

Трансакције са државом и државним институцијама приказане су у слиједећим табелама:

У хиљадама КМ
2020.

	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Укупно
ИМОВИНА				
Остала имовина	25	1	1	27
УКУПНО	25	1	1	27
ОБАВЕЗЕ				
Депозити депонената	527.159	214.696	122.622	864.477
УКУПНО	527.159	214.696	122.622	864.477
ПРИХОДИ				
Приходи од накнада и провизија	35	12	4	51
УКУПНО	35	12	4	51

У хиљадама КМ
2019.

	Министарство финансија и трезора БиХ	Агенција за осигурање депозита БиХ	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Укупно
ИМОВИНА				
Остала имовина	24	1	-	25
УКУПНО	24	1	-	25
ОБАВЕЗЕ				
Депозити депонената	546.735	165.033	85.844	797.612
УКУПНО	-	-	1	1
	546.735	165.033	85.845	797.613
ПРИХОДИ				
Приходи од накнада и провизија	35	12	4	51
УКУПНО	35	12	4	51
ИМОВИНА	35	12	4	51

У обављању функција банкара, депозитара и фискалног агента прописаних Законом о Централној банци, Централна банка такође води одговарајуће рачуноводствене евиденције и извршава трансакције за државу и државне институције ванбилансно. Више информација о овим ванбилансним евиденцијама приказано је у Напоменама 32 и 33.

31. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

Централна банка сматра да има директан однос повезаног лица са члановима кључног руководства, блиским члановима породица чланова кључног руководства и друштвима под контролом, заједничком контролом или значајним утицајем чланова кључног руководства и блиских чланова њихових породица.

Накнаде кључним члановима управљачке структуре

Укупне накнаде члановима кључног руководства у 2020. години износиле су 889 хиљада КМ, од чега се 556 хиљада КМ односило на плате и остале накнаде, а 333 хиљаде КМ на порезе и доприносе (у 2019 години укупан износ од 932 хиљаде КМ односио се на плате и остале накнаде у износу од 579 хиљада КМ, а 353 хиљада КМ на порезе и доприносе).

32. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ

Централна банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада БиХ и иностраних влада и финансијских организација. Како ови рачуни нису нити имовина нити обавезе Централне банке, они нису укључени у извјештај о финансијском положају Централне банке.

Такођер, ванбилансне ставке садрже девизне рачуне државних институција и агенција, као и комерцијалних банака, за које Централна банка дјелује као агент.

Ванбилансне ставке се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Депозити USAID-а	2.497	2.497
Депозити нерезидената	2.497	2.497
Депозити Савјета министара БиХ:	8.556	10.582
<i>Депозити Савјета министара БиХ по основу сукцесије</i>	41	46
<i>Депозити Савјета министара БиХ који се односе на сервисирање спољног дуга БиХ</i>	6.738	8.641
<i>Депозити Савјета министара БиХ који се односе на буџет институција БиХ</i>	1.528	1.622
<i>Остали депозити Савјета министара БиХ</i>	250	273
Депозити осталих резидената:	13.459	15.305
<i>Депозити – пензије из Њемачке</i>	-	5
<i>Депозитни рачуни банака</i>	13.459	15.300
Депозити резидената	22.015	25.887
Рачун за готовину – Агенција за осигурање депозита БиХ	73.684	70.356
Укупно – државне јавне институције	73.684	70.356
УКУПНО	98.196	98.740

Министарство финансија и трезора БиХ је институција која дјелује у име Савјета министара БиХ и државе у управљању и координацији депозитима како је приказано у табели. На да 31. децембар 2020. године ова средства укупно износе 11.053 хиљаде КМ (2019: 13.079 хиљада КМ).

32. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ (НАСТАВАК)

Депозити USAID-а

На основу Уговора о финансијској помоћи између Босне и Херцеговине и Сједињених Америчких Држава за финансирање реконструкције, отворени су посебни каматоносни рачуни. Централна банка за наведене рачуне не обрачунава камате и провизије.

Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности

Централна банка је омогућила Агенцији за осигурање депозита БиХ да инвестира у хартије од вриједности отварајући рачуне (готовински рачун и рачун за чување хартија од вриједности) који гласе на Централну банку и Агенцију за осигурање депозита БиХ. Све трансакције на овим рачунима одвијају се између Агенције за осигурање депозита БиХ и њеног Asset Managera. Централна банка за наведене рачуне не обрачунава камате.

33. ЧЛАНСТВО БИХ У ММФ-у

У складу са споразумима потписаним између БиХ и ММФ-а, Централна банка је одређена за фискалног агента и депозитара за чланство БиХ у ММФ-у. Улога Централне банке као фискалног агента је специфична због аранжмана валутног одбора. Обављајући функцију фискалног агента у складу са Законом о Централној банци и Законом о задуживању, дугу и гаранцијама Босне и Херцеговине, Централна банка ни на који начин није обавезна плаћати било који дуг БиХ нити јој се може приписати плаћање таквог дуга нити се њене девизне резерве на било који начин могу сматрати гаранцијом за плаћање таквог дуга. Централна банка дјелује у име Босне и Херцеговине у њеним односима са ММФ-ом, али нема никакву одговорност за средства и обавезе везане уз чланство.

Централна банка држи рачун специјалних права вучења у ММФ-у, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 у извјештају о финансијском положају. Централна банка такођер осигурава услуге чувања хартија од вриједности Босне и Херцеговине издатих за покриће чланства у ММФ-у и за реоткуп обавеза, а који су евидентирани у ванбилансној евиденцији.

Специјална права вучења у ММФ-у су средства по виђењу деноминована у SDR-у на рачуну отвореном код ММФ-а за Босну и Херцеговину. Централна банка држи специјална права вучења као дио своје функције управљања девизним резервама. Ова средства су каматоносна за Централну банку.

ММФ-ов рачун број 1 је рачун ММФ-а у Централној банци који се користи за трансакције са ММФ-ом везане за кориштење и отплату ММФ-ових кредита. ММФ-ов рачун број 2 је рачун ММФ-а у Централној банци који користи ММФ за рачуне и административне исплате у КМ на територији Босне и Херцеговине. Ови рачуни су дио обавеза Централне банке и исказани су у КМ.

Квота је специфична врста имовине која представља уплату за чланство БиХ у ММФ-у и која је деноминована у SDR-у. Квота представља гласачко право БиХ у ММФ-у, ограничења за приступ финансијским изворима ММФ-а и удио БиХ у алокацији SDR-а, која су обрачунска јединица ММФ-а.

Хартије од вриједности издаје Министарство финансија и трезора БиХ и оне се замјењују за КМ. Ове хартије од вриједности су уновчиве на захтјев ММФ-а.

33. ЧЛАНСТВО БИХ У ММФ-у (НАСТАВАК)

Алокација SDR-а је такођер каматоносна. Министарство финансија и трезора БиХ плаћа камату на алокацију специјалних права вучења.

Рачун хартија од вриједности, ММФ-ов рачун број 1 и ММФ-ов рачун број 2 предметом су валутног усклађивања увијек када се валута користи у финансијским трансакцијама између ММФ-а и БиХ. Најмање једном годишње, на крају ММФ-ове финансијске године (30. април), сва држања валута у ММФ-у се поново вреднују по важећем курсу SDR-а. Ова вриједносна прилагођавања укључена су у приказаним стањима рачуна.

Централна банка користи нето метод у приказивању финансијске позиције БиХ у ММФ-у, што је приказано у наставку:

У хиљадама КМ

	31. децембар 2020.	31. децембар 2019.
Квота	614.046	641.034
Специјална права вучења у ММФ-у	879	230
УКУПНО ИМОВИНА	614.925	641.264
ММФ-ов рачун бр. 1	1.535	1.603
ММФ-ов рачун бр. 2	52	54
Хартије од вриједности	1.520.009	945.780
Алокација SDR	372.517	388.890
Обрачуната камата на алокацију SDR	65	506
Рачуни плативих трошкова	1.670	912
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	1.895.848	1.337.745
НЕТО ПОЗИЦИЈА БИХ У ММФ-у	1.280.923	696.481

Квота БиХ у ММФ-у износи 265.200 хиљада SDR на датуме извјештавања. Квота не доноси камату.

Нето позиција БиХ у ММФ-у повећана је због дознака по основу RFI аранжмана закљученог између БиХ и ММФ-а. На основу дозначених средстава Министарство финансија и трезора БиХ је издало хартију од вриједности (енг. Promissory Note) као гаранцију за преузете обавезе БиХ према ММФ-у и доставило је Централној банци на чување.

Централна банка је 22. априла 2020. године примила средства у име БиХ на основу одобреног зајма БиХ по основу RFI аранжмана за ублажавање економских посљедица глобалне пандемије COVID-19. Примљена средства су повећала бруто девизне резерве Централне банке приближно у износу од 651.291 хиљаде КМ.

34. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМИ И СИСТЕМИ ЗА ПОРАВНАЊА

У складу са Законом о Централној банци, Централна банка је успоставила системе преко којих се обављају међубанкарска плаћања у КМ у БиХ.

Системи међубанкарског клиринга и поравнања су од јануара 2001. године организовани кроз два платна система чији је власник и којима управља Централна банка. То су: систем бруто поравнања у реалном времену („БПРВ“) и жироклиринг систем („ЖК“).

БПРВ систем је систем преко којег се врши поравнање платних налога у реалном времену, а преко рачуна за поравнање које учесници имају отворене код Централне банке. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета и Централна банка. Поравнање се сматра коначним и неопозивим у тренутку када је рачун за поравнање банке налогодавца задужен, те за исти износ одобрен рачун за поравнање банке примаоца у БПРВ. Кроз систем се извршавају трансакције изнад 10 хиљада КМ, а за ниже износе је опционално кориштење.

ЖК систем је систем међубанкарског клиринга (билатерални и мултилатерални) за трансакције у износу мањем или једнаком 10 хиљада КМ. Поравнање нето позиција учесника ЖК система се врши преко рачуна за поравнање у БПРВ, као и поравнање трансакција правних лица који су у функцији обрачунских агената као што су нпр. оператори картичног пословања. Учесници у систему су банке које имају одобрење за обављање послова платног промета, а које су учесници у систему БПРВ, као и Централна банка.

Систем је усклађен са стандардом SEPA-е, тј. ISO 20022. Клиринг платних налога свих учесника ЖК система извршава се утврђивањем нето позиције сваког појединачног учесника као резултат обрачуна свих потраживања и дуговања учесника за сваки клириншки циклус.

Кредитни ризик

Сваки учесник платних система је дужан имати обезбијеђена средства на рачуну за поравнање прије поравнања платних налога у БПРВ.

У складу са улогом Централне банке, а како је дефинисано Законом о Централној банци, Централној банци није дозвољено кредитирати учеснике БПРВ и ЖК система с циљем обезбјеђивања ликвидности у систему на било који начин.

Оперативни ризик

У циљу минимизирања оперативног ризика несметаног функционисања платних система, издата су Оперативна правила за БПРВ и ЖК системе, као пратеће Одлуке које одређују минималне стандарде сигурности за функционисање система.

Важећи сигурносни циљеви, политике и процедуре имају сврху да обезбиједе сигурносне мјере и карактеристике. Системи и мреже функционишу у складу са успостављеним циљевима и политикама. Сигурносни циљеви и политике се периодично прегледавају. Од сваког учесника се такође захтијева да посједује одређене сигурносне мјере и контроле за извршавање плаћања.

34. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМИ И СИСТЕМИ ЗА ПОРАВНАЊА (НАСТАВАК)

Централна банка је дефинисала сљедеће процедуре за поравнања у случају непредвиђених ситуација:

- **Планови и мјере за непредвиђене ситуације:** у случају прекида у редовном функционисању платног система и система за поравнање или неког другог непредвиђеног догађаја, Централна банка је дефинисала мјере за непредвиђене ситуације како би осигурала континуитет у функционисању поузданих, исправних и законитих платних трансакција у платном систему и систему за поравнање.
- **Резервни систем на примарној локацији и DR локација:** Централна банка је осим примарне локације за платне системе, на којој постоје редувантни системи (у случају пада једног, прелази се на други систем на примарној локацији), успоставила и функционалан DR (Disaster Recovery) систем на локацији Главне банке у Бањој Луци.

Током глобалне пандемије COVID-19, Централна банка је успјешно одговорила на све задатке када је у питању стабилно функционисање система. Све трансакције извршене су током радног времена система.

35. ДОГАЂАЈИ ПОСЛИЈЕ ДАТУМА ИЗВЈЕШТАВАЊА

У периоду између 31. децембра 2020. године и датума одобрења ових финансијских извјештаја није било догађаја који би захтијевали усклађивање или који су значајни, али не захтијевају усклађивање.